КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Шоътта, 20 СЕНТЯБРЬ, 1969 шу. 113 (4760). Мах 2 кап.

Масса я мехкашкара пролетареш, вӀашагӀкхета!

СЕРДАЛО
(«Свет»)

Советски Союзан Коммунистически партин, Нохч-ГӀалгӀай обкоман, Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДУЬЙНА

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТО БОЛХЛОЙ, КОЛХОЗХОЙ, ИНТЕЛЛИГЕНЦИ, СОВЕТСКИ ТӀЕМАХОЙ ТӀАХЬЕХ ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕНИН ВАЬЧА ДИЙНАХЬ ДЕНЗ БӀАЬ ШУ ДИЗАРЦА, КПСС ПРОГРАММА ТӀА, ПАРТЕ XXIII-чу СЪЕЗДА РЕШЕНЕШ ТӀА, ОКТЯБРА 50 ШУ ДИЗАРЦА ДУВЗАДЕННА ТӀАЙИЙЦАЧА ДОКУМЕНТАШ ТӀА ОТТАЯЬ КОММУНИЗМ ХЬАЛЪЯРА ПЛАНАШ КХОАЧАШЪЯРА ТӀЕХЬА ЛОАТТАБЕЧА КЪОВСАМЕ КЕРДА ТОЛАМАШ ДАХАРА.

(«Владимир Ильич Ленин ваьча дийнахь денз 100 шу дизара кийчо ярах» КПСС ЦК соцам тӀара).

Ленински юбилейна доаггӀача тайпара накъагӀоргда вай

«Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизара кийчо ярах» бола КПСС ЦК соцам кхоачашбара леламах

1969 шера 16 сентябре хиннача КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома IX-ча пленума соцам

«Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизара кийчо ярах» бола КПСС ЦК соцам кхоачашбара леламах КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома хьалхарча секретара нов. С. С. Апряткина ьнча докладага дайийгӀачули на йийцачули тӀехьагӀа. КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома пленумо белгалдоаккх, бахьна юбилейна кийчо яра республике бокхха болх бетт хилар. Ленински юбилейна яха доаггӀача тайпара накъахара тӀадерзадеь хӀана партийни организацей дерригӀа гӀулакхаш. «Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизара кийчо ярах» бола КПСС ЦК соцами КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома III-ча пленума решенеш кхоачаш я ян. парте горкомаша, райкомаша, юхьанцарча партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацеша, творчески союзаша, шоай лоӀамеча обществаша, къахьегамхой коллективаш юкъарча собранеша кийча я нь. йийца я йийна, чакхйоах В. И. Ленин ваь 100 шу дизара яха доаггӀача тайпара накъахара тӀаерзаь мероприятеш. Республике шерра йоаржаяь производственни хьоахдамаш лакхар дукъа лелаю социалистически яхь, Ӏадаьдаьд коллективни индивидуальни декхараш шерра дӀахоттийтилга. кийча я нь. чакхйоахаш я юбилея сийна лелаеча социалистически яхье котбаьнарапшта морални экономически стимулированеи а поощрени а яра формаш.

Шоай кертера низаш экономикан культурех дӀахо айяоа, ткъе шера план ханал хьалха кхачашъяра лемаш тӀадерзадаьд республика къахьегамхоша. Пятилеткан хӀаьхача кхаь шера промышленни производства боарам 36 процентал тӀех лакхбеннаб, цу юкъа планал сов гӀа 54 млн. сома мальха продукци еннай республика промышленни предприятеша.

Укх шера 8 бетта арахийцачь промышленни продукци юкъара боарам 1968 шера цу ханаца нийсбича 9,8 процент лакхбеннаб, къахьегама овсарле — 6 процент, реализаце боарам — 9 процент. Пятилетка дикъагӀча шера арахецача продукце дикал тоаяй. наьлеш балха тӀа тешаме хулга лакхдьад, хьаде долаза машиний, механизмий, аппаратий, халкъе лелаеча товарий бухха керде тайпаш. Практически республика дерригӀа кертера доакъашп предприятеши доал лелаяра кердача методаш тӀа дьийнай, хӀаьта цу новкъостах дукъа ериггӀа экономика айяра.

Юбилея сийна социалистически яхь лелаеча юкъагӀа хьахиннай коммунисташ, производства новатораш хьалха латтараш керте етта йола йерда патриотически начинанеш. Республика къахьегамхоша шерра хьаллаьцай хӀаране шин шин пятилетка В. И. Ленин ваь ди хьатӀакхачале кхоачашъе дьниа лекхар тӀайийцача «Красный молот» заводе токара и. Бензенкан ГАРО заводе слесара и. Пузиков почин. Болхлой коллективаша чӀоагӀа хьаллаьцай 1970 шера 22 апреле кхоаьча белгӀлен материалашнех болх бе дьнна декхар тӀайийцача московски ткачиха Иванниковай патриотически почин.

На почин шерра дӀайоланьй мехкадьтта химикашен мехкадьтта тохлоахарашен, машинашъераша, юрта боахама механизатораша, транспортникаша, хӀамаш тегараша, кхыча довкъой болхлоша.

Пятилеткен ленински юбилея сийна тӀайийна декхараш ханал хьалха кхоачашъяра республика къахьегамхоша лоаттабеча къовсама юкъе белгалдаьа дакъа лоац Ӏилма-техникан проектни организацей коллективаша а хӀаьта ишта дукха ваараш болча гӀишлошъерий отредо а. Алха укх пятилетке халкъа боахамера кертера фондаш 430 млн. сома хӀана хийкаш дьнна дукхагӀа хиннай. хьалдаьд 300 эзар квадратни метр совгӀа чуӀе кортиг йоаь цӀенош, 25 школа, дукха кхыйола объекташ.

Юбилейни шера декхараш кхоачашъяра бокха болх бу юрта боахама къахьегамхоша. Укх тӀехьарча ши шера республике еррига йоаккхаш йола юртбоахама продукци 34 процент дукхагӀа хиннай.

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара кийчо еча юкъагӀа тоабеннаб юхьанцарча парторганизацей организаторски болх, цар гӀулакхаш хоалажболамегӀа. декхараш кхоачашъяра чӀоагӀагӀа тӀадерзадаь, керда болашагӀа хиннад. лакхбеннаб производственни участашкарча гӀулакхашта хьалхара коммунистий доархӀами бехкетоххами. чӀоагӀбеннаб тӀайийна решенеш кхоачашъяра доаттабу тӀахьожам. Парторганизацеша шерагӀа пайда бу тӀайийца юбилейни социалистически декхараш кхоачашъяра къахьегамхой баргагӀбахийта Ӏалашдаь йолча организаторски балха тайп-тайпарча формаех.

Партийни организацеша бокха болх бу В. И. Ленина сийлахь-йоккха идейни тӀехьале, коммунизм хьалъяра теоретически практически проблемаш коммунисташкеи парте боацарий активагеи Ӏомайтара.

Республика коммунисташа, къахьегамхоша чӀоагӀа раьза хиина тӀайийцар коммунистически болхлойн партей московски Совещане итогаш, цаь массане а, бӀарчча а из зарра а хьаллаьцар Совещане КПСС делегаце чакхдаьха гӀулакхаш. ХӀана заводашкеи фабрикашкеи, гӀишлошъеча организацешка а транспортни предприятешка а, колхозашкеи совхозашкеи дӀадовзийтаь да Совещане документаш, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн болама хӀанзара декхараш. Тайп-тайпара а пайданагӀа а кулаш латт идеологически балха формаш методаш. ленински произведенеех лаьца 258 конференци яьй укх шера, республика кулгалдеча болхлошта здалбе ленински хахкъа школаши университеташи, Ленински дешараш, семинараш, коммунистически къахьегама, социалистически дисциплина школаш, теоретически конференцеш, кулгалдеча болхлоша къахьегамхошта каст-каста политически докладаш ди деншеш ешаря, къаьнача коммунисташца, революцийна болама ветеранашца, социализм хьалъеча хьинаре дакъа лаьцараша вӀашагӀкхетар сайна йолча формаех.

В. И. Ленина теоретически тӀехьале Ӏомаю шин шера теоретически семинар я болх беш. ДукагӀа лел лекционни пропаганда, политически информацин агитаци. ВӀашагӀкхетаа «ленински дешараш», цига къамаьлаш деш бехктохкаме партийни болхлой а, къаьна коммунисташ а, партийно-советски актив а хулаш, республика районий къахьегамхой доттагӀала декадаш чакхйоах. В. И. Ленин ваь 100 шу дизарца коммунизм хьалъяра практически декхарашцеи ювзаенна йола материалаш дӀайовзийтаь бокха политически болх бу 4 эзар совгӀа политинформаторех 10 эзар агитаторех.

Бакъахьара гӀулакх да литературин искусствай лелош чакхдахар. Республикански, районни газетий редакцеш, радиовещани телевидени масса хаамийн гӀирсаш а кхоарагӀа юкъа дьнна В. И. Ленина теоретически тӀехьале, марксизма ленинизма идеяш чакхъяра КПСС-ен советски халкъа лоаттабу къаьрам, ленински юбилея сийна лаьцача социалистически яхь лелаяь, производстве хьалха латтача коллективашех новаторашех карагӀдаьнна къахьегама толамаш. В. И. Ленин ваь 100 шу дизара кийчо еча хьинаре дакъа лоац профсоюзни комсомольски организацеша, цар бокха политически болх бу къахьегамхоштех кагирхоштех юкъе.

Цунна цхьана КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома пленумо дерхӀ, ленински юбилея сийна чакхъяха кийчъяь мероприятеш тӀайийца социалистически декхараш кхоачашъяра дукхача партийни, советски, профсоюзни, комсомольски, боахама организацеша доггӀача тайпара тӀахьожам лоаттабеш а организаторски болх беш а ца хилар. Кхоачашъяь юбилейна декхарий доарӀамегӀарча пунктех цаӀ — пачхьалкхен планаш цхьаккха юкъера ца йоалийташ еррига предприятешен организацеша тешаме кхоачашъедга. Укх шера 8 бетта промышленни продукцена реализаци яра планах доархӀаьяп 39 предприяти, хӀаьта из баьхам долаш цу предприятеша хьа на ятто йисай 8,3 млн. сома мальха продукци. Къаьстта чӀоагӀа тӀехьайисай гӀишлой материалий промышленноста, хьун боахама, кхачап промышленноста управлений предприятеш, «Пищемаш», «Трансмаш» заводаш, кхыдараш.

Дукхача юхьанцарча партийни организацеша доггӀача тайпара уйла тӀаяхийтац къахьегама овсарле лакхъяра, хӀаьта къаьст-къаьстача предприятешка къахьегама овсарленал сихагӀа лакхлу юкъера алапи.

ЦӀенхашта сатем боабеш гӀулакх да буруш тохалга тӀехьалисар. Укх шера бархӀ бетта на тохаш лисад 33 эзар метр буруш. Хьокхамаш эгтара лохагӀа да МалгӀабика буруш леттарий. «Сунжанефть» НПУ, «Октябрьнефть» НПУ, буруш леттача Тереки контора. ЦӀенхашта кхоачамбоацараш лоалаш моттигаш я мехкадьтта химически продукташ тоай ханиахьа дӀа цо кхухьача машинаьнка Грозненски отделене предприятей болха тӀа. Цунна цхьана дукхача промышленни предприятеша доал лоацаш леладу вагонех пайда эцара гӀулакх. 8 бетта оттальча порнел совнагӀа 146 эзар гарта вагон лоаттаьй тӀадоагӀача наьмъашка соцаьь.

Юбилейни социалистически декхараш ца кхоачашду дукхагӀа йолча гӀишлошъеча организацеша. Капвложеней план 8 бетта 81 процент мара кхоачашъьяц республике, тӀехьаьхай доархӀаме производственни, культурно-бытовой объекташ чуӀе цӀенош эксплуатаце дӀаялара ханаш.

Дукхача партийни, советски, юртбоахама организацеш тӀагӀертта къовсам лоаттабац юртбоахама резерваех тоаренехи бизагӀа пайда эцара.

Ле зоагӀар хан лаьтта делахарех хьайбаш лелаярен культура лакхъяра. Геттара ца кхоачашу алати хьайбай продукташ яхара а пачхьалкхенга йоахара а декхараш пачхьалкхен планаш. 1969 шера 1-гӀа сентябрь хьалгӀа кхоачашъеш хьат (хьажкӀаши дутен доаш) дохкара план 71 процент мара кхоачашъьяц. Гураьь дутча алатийн латтабоза культурайн юкъера хьинхьам беррига а хӀара гектара тӀара 12,9 центнер мара хиннаьбац.

Юрта боахама кулгалдеча къаьстта дукха кхоачамбоацараш да Грозненски, Сунженски, Назрани, дукхача кхыча районашка. Йоалш кхоачашъьяьп культурно-бытовой гӀулакхаштен цӀагӀарча боахаман эша товараш дукхагӀа хьаларен базача накагӀа дохкарен проблемаш. Бьта служба коммунальни боахамех предприятеша бизача боарме Ӏалашдаш республика къахьегамхоша дӀадехараш, хӀана а лоха я гӀулакх дара культура.

Геттара кӀезига я доггӀача тайпара идеологически болх бӀаржабаь моттигаш. Цхьайолча партийни организацеша тӀагӀолдара, боахама-политически декхараша тӀера а ьвнна делабу из, цун боарам эффективности дахи лакхъедга вӀаштӀехьдахаш, промышленностен юрта боахамен къахьегамхой дӀахо производство лакхъяра вархагӀбахара гӀулакх мелла деладу.

Культура дукхача учрежденеш, творчески организацеш мелла ю юбилейна кийчо еча.

Театрий, филармоне, пхьех хьалхарен ансамбла, художественни самодеятельноста коллективий репертуара тӀа кхоачам боацаш яц ленински тематикана хетаь спектаклаши концертни програмаши. Ленински юбилейна хӀанз а кӀезига хьахехдлай литература, живописа, музыка фундаментальни произведенеш.

Дукхача районашка йоахе ди культурай искусствай учрежденеш дерттӀача хьала тӀа дилайтара. царех дукха ярыш гуйран-Ӏаь замалахьа болх бе кийчъяп.

Дукхача предприятешка, гӀишлонашка, колхозашка, совхозашка цӀенхашта уйла тӀаяхийтац къахьегамен пачхьалкхени дисциплина чӀоагӀйяра. тӀагӀоргтабаь къовсам лоаттабац социалистически обществе нормаш телхаярнех калраш балха тӀара тунпалуш хиларнех. Кхоачамбоацараш на калраш къаьрдаш балхаш тӀа дӀаниййсъеш, хьалхоеш цхьайолча партийни, советски, боахама организацеша беча балха стилех методашкех, тӀайийна решенеш, парте правительства директиваш кхоачашъяра лоаттабу тӀахьожам вӀаштӀехьбоацкхача. Кулгалдеча болхлоех цхьаболча шайна оакъе кӀезигбаьб цӀенашта тӀабиллача балха ушалтамза хьалхарча бехктокхама доархӀам. балха тӀарча кхоачамбоацарашца машар баь Ӏеш, къахьегамхошта эшараш цар дӀадехараш тергал на деш моттигаш я. Балха тӀа ленински стиль лелара лоаттабеча къовсамо хӀана а кӀезига пайда ба непайдолох, радио, телевидене тороех, критикахи самокритикахи, общественни мнених.

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара кийчо еча кхоачамбоацараш хилар кертерча дакъе чакъахе отталь мероприятеш кхоачашъяра КПСС обкома бюроси отделашеи, Министрий Советс, облсовпрофс, парте горкомашеи райкомашеи, советски, профсоюзни, боахама органаша хадданза тӀахьожам ца лоаттабар, цу дакъе организаторски болх кхоачамболлаш лелабаь ца хилар бахьан лелаш за.

Парте горкомаши райкомаши, юхьанцарча партийни организацеш пленумо декхарийла аьй белгалдаь кхоачамбоацараш хӀалаха, цийна тӀадиллача гӀулакха хьалдара хӀара болхлочун бехктохкам лакхбе. республикана хьалхашка латта боахама-политически декхараш кхоачашдерга Ӏалашде, «Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизара кийчо ярах» бола КПСС ЦК соцам кхоачашбара политически организаторски болх шерагӀа боаржабе.

Юбилейни денна ен йола кийчо КПСС XXIII-ча съезда решенеш кхоачашъяра, промышленностен юрта боахамен дӀахо социалистически яхь йоаржъяра къахьегамхой варцагӀбахарца йоазаш йолла. Из могта лакхйоаьа производства эффективность, экономически реформаца дувзаденнача хьтув болча хьалех бизагӀен дикагӀен пайда эцаьба. Сатейта гӀулакхаш чакхдоалаьда промышленносте, гӀишлошъеча тӀехьалисар сихагӀа дӀаялактара, Ӏалашлоза укх шерарен еррига пятилетка пачхьалкхен план а социалистически декхараш а хӀара промышленни предприяте, гӀишлошъечен транспортни организацеша тешаме кхоачашдедга. Къовсам шерагӀа боложабелба безаьи материалаши кхояор, продукции дикхарга дӀабоза цах лочйаро, дикал тоаяра. НОТ юкъеккхахьара, къахьегама овсарле лакхъяра, къахьегама дисциплина чӀоагӀъяра, технически прогресс сихъяра, къахьегамхой балхен бытен хьалаш тоалара.

Юрта боахама дакъе чертера низ тӀабахийтанза барбаш укх шера еррига юртбоахама продукташ яхарен йохкарен планаш а декхараш а кхоачашъяра. Къаьстта уйла тӀайохийт пленумо хьакъар кийчъяра, доахана Ӏа дика дакххийтара, хьайбай продукташ дукха дукхагӀа яхара, царна республика горозаш районаш дикагӀа Ӏалашъяра, юбилейни шера дакха хьунахьаш Ӏаламбертбола саттота гӀулакхаш чакхдахалай левоета балхаш дараш.

КПСС горкомаш, райкомаш, облсовпроф, профсоюзий обкомаш декхарийла аьй пленумо масса метте дукхах ваь юкъе а эхат КПСС ЦК-ес, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето, ВЦСПС-о Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизар белгалдоаккхам теха отталь юбилейни совгӀаташ дахар дукъа яхь йоалжае.

Партийни комитеташкарен юхьанцарча партийни организацешкарен хьалдийхад пленумо берриге идеологически болх, ленински теоретически тӀехьалена ен йолла пропагандан на тӀехьале вӀавдега Ӏомадеген цунна ларде а лаьаа. дӀахо чӀоагӀбара ходажбеллаш йола гӀулакхаш чакхдаха. Масса оагӀорахьара хьалхьевзанза баргбан парте, дерригача советски халкъе В. И. Ленина васкеташ кхоачашдара лоаттабу къовсам, кӀоаргга хьабелла беза революциени, эргалоаш яра бола марксизма-ленинизма доархӀам, сийлахь-йоккха революционер. Коммунистически партин дунен тӀа оттара хьалхара болхлой-ахархой пачхьалкхен дьльр, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн болама баьчча хиннача В. И. Ленина исторически доархӀам.

ВӀаштӀехьдоаккхалда 1969 шера Москве хиннача дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн партей Совещане материалаши документаши беррига коммунисташ, комсомольцашта, парте боацарий активо кӀоаргга Ӏемаелга а къахьегамхошта шерра дӀайовзийталга а.

Партийни образоване системина нийсса шерра пайда эцаьбе ленински хахкъа школаши университеташи...

Партийни горкомаши райкомаши декхарийла аьй пленумо партийни муслӀарам чӀоагӀдара, юхьанцарча партийни организацей авторитете деналх дӀахо лакхдара болх тоабе. Берригача коммунистий тьинар айдара лагӀертга болх бе.

Кадраш хьахаржара, балхаш тӀа дӀанийсъяра, хьалхенра партийни организацеша беча балха стилах методаштех юкъера вӀенхашта кхоачамбоацараш дӀадовхалда, зеррагӀен каст-кастен тӀахьожам лоаттабалда парте правительства решенеш, директиваш кхоачашъяра.

ДоагӀар дика хьа в лефдале, дисциплина чӀоагӀ а йоцаш еррига а зенбейшеь, хӀана кулгалхо шийна тӀадиллача гӀулакха хьалхара ше бехктохкаме я шен хало леаяш я лоаьа хобргдолча тайпаш вӀаштӀехьвоаккхалдаш гӀулакх.

Республика Министрий Совет, Лакхехьарча Совета Президиуме декхарийла аьй пленумо горски, районни, юрти, поселкай Советий исполкоми, республикански министерствий ведомствий болх дахи тоабе. Городаш, юрташ, поселкаш хьаьльяра, торговле, балача маьа ду культурно-бытовой медицински гӀулакхаш тоадара дешаш къестадеча лакхйолла цар инициативех лелош гӀулакхашка.

Парте горкомаш, райкомаш, юхьанцарча партийни организацеш, облсовпрофи профсоюзий обкоми пленумо декхарийла аьй профсоюзни организацей болх тоабе. В. И. Ленин ваь 100 шу дизара кийчо яра цар доархӀам лакхбе.

Пленумо декхарийла аьй парте горкомаш, райкомаш, ВЛКСМ обком комсомольски организацешта дом дола кулгал теле, уж деналх тоалаш хулга вӀаштӀехьдаккха; сорзе боацачи кагирхошта еш йола комсомола кланийн чӀоагӀъе. сийлахь-бокхча ленински ьыехам кагирхошта дӀабовзийтара пропаганда тоае, кагийча нахах мехкарачтех коммунистически кхетам бахара. В. И. Ленина васкеташ, коммунизм хьалъяра декхараш кхоачашде цар творчески хьинар вайнагӀдаккхара бен бола беррига болх тоабе. Партийни комсомольски организацеша бола хӀама ю деш ленински зачеташ, кагирхой агитпоходаш, кхыйола мероприятеш толаме чакхъяхара.

Республика культура министерстве, кинофикаце управлени декхарийла аьй театрий, клубий, культура Дворецой, культура кхыча учрежденей. балача маьа цино хьоахара бола чӀоагӀгӀа тоабара ходажбоалаш йола мероприятеш чакхъяха, художественни самодеятельноста репертуар тоае, цун идейни лостама, идейни боарам лакхбара уйла тӀа а йоахийташ. Лара тӀахьожам, отгаболба чакхъяха оттальча юбилейни мероприятей идейно-политически чулоацам цкъаь хининьа кхоачамбара.

КПСС обкома пленумо тӀадиллад республикански, районни газетий редакцешта, радиовещане телевидене комитета В. И. Ленин ваь 100 шу дизара кийчо еш йола низа дел дукхагӀа дувца, сийлахь-боккхий ленински васкеташ кхоачашхилар къаьгагӀа хьахьувкха, ленински теоретически тӀехьалена хӀара денна пропаганда е, ленински юбилейна бала бертагӀача тайпара накъабахар дукъа къахьегамхоша лаьца социалистически яхь мишта лелхадаьда дувцаш, партийни, советски, профсоюзни организацей политически организаторски балха опыт вӀашагӀтоха. Докладчикашта, лектораша, политинформаторашта, агитаторашта новкъостала йола материалаш непаетийла каст-каста. Республика творчески союзаша — писателаша, журналисташа, художникаша, композитораша — шоай творчески балха доархӀамегӀара декхар лоархӀалда В. И. Ленина, Коммунистически партейна, тӀадаза ча пробелемашта, советски халкъа — коммунизм хьальеш доллачун хьарам къовсамах хетаь лакха идейни лакха художественни произведенеш хьахколлийта.

КПСС обкома пленумо дӀаххайтаду, республика коммунисташ беррига къахьегамхой коммунизм хьалъяра дакъе кердача доккхий толамаш а дьнна ленински юбилейна накъабоаргӀбазах ше дог тайна хилар.

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

СССР Лакхехьарча Совета Президиума СССР Министрий Совета заготовкай Пачхьалкхен комитетах СССР заготовкай Союзно-республикански Министерство яьй.

* * *

СССР Лакхехьарча Совета Президиума СССР заготовкай министрала хьожаваь Нуриев Зия Нурьевич.

РОССЕ АВТОНОМНИ РЕСПУБЛИКАШКА

ТАСС КОРРЕСПОНДЕНТАША ХОАМ БУ.

ЭГГАРА НИЗ БОЛАШАГӀА ЙОЛА ЛЭП

МАХАЧКАЛА. 330 эзар киловольт напряжени йолча электропередачей высоковольтни лини кулгаш ба «Кавказэлектросетьстрой» треста электромонтажникаш Чиркейски ГЭС-агара Новогрозненски ТЭЦ-е кхачаьша. Хьаьлдь яьннай хьалхара аргӀа — Чирюрт-Ойсунгурера участок. Болх бе болалийтара тӀехьара балхаш деш латт уккхаза хӀана.

Иззал дукха напряжени йола лини Дагестане дукхьнцха хьалъеш я. ДерригӀа цун дӀоахал 93 километр хургда, кердача ЛЭП-а доархӀам Ӏалашъите боккха ба. Цу чу гӀолла Дагестане укхарьа Къилбасена Кавказа бӀарчача энергосистемеера электроэнерги. ХӀаьта Чиркейски ГЭС болх бе болалийтара Дагестанера ток гӀоргъа высоковольтни лине чу гӀолла.

Республике Ӏалашъяьте дукха пайда ба электроэнергех — хӀара шера 15 процент дукхагӀа. На да промышленность чӀоагӀгӀа дегӀадахари вах бахача пункташта электрификаци яра балхаш шерра дӀадаржарн балхаш долаш. Укх шера, масала, пачхьалкхен энергосистемах дӀахоттаргья 200 совгӀа юрт.

ШУШЕНСКОЕ ЮХЕХЬА Я!

ЭЛИСТА. «Шушенское юхехьа я!» — аьнна ленински моттигашка гӀолла еча мотопробега хьалхехьа ше рапорт душ водонна командира Болдырев Николая, Спортсменаша — Элистински политехникума лакхерча курсашкарча тӀехьхаха дешараша 55 дийнахь мотоциклаша 10 эзар совгӀа километр никъ баьб. Цар никъ Элистера болабенна Москве, Ленинграде, Казане гӀолла чакх а баьнна Шушенски Красноярски болаш ба.

— Никъ беш керттера лийрхӀар, — аьнар политдакъерча командира помощника Манжиев Антона, — кхоачашхиннад: техникумерча ленински цӀенна вӀашхий материал гулъяь оахо вагахттана ленински моттигех. Йоазош дийца Ленин бӀарчавайнарашца вӀашагӀкхеттадаларах. ЦӀанкха а вийлургхоьна уйла дет чу несар тхона Сибрени академгородоке, Саяно-Шушенски Красноярски ГЭС-ашь хьалъеча дахадоах.

ОТТАЕ ТӀАНИЦАШ

НАЛЬЧИК. Оркестровка йолаенний черски советски литература классика Али Шогенцукова позмагӀа ерьнча «Заура Мадинах» ахача Черсий-Балкхарой къамаш эггара хьалхарча опера. Либретто язьъяь РСФСР искусствай заслуженни деятела Х. Хапачева, музыка — композитораша М. Балоеви Х. Кардановеи. Музыкальни театро оттае дӀатӀаийнай опера.

Шоай опери произведени хьакхоллара ломаншаха доккха творчески новкъостал даьд РСФСР композиторий Союзо, къаьнагӀча консультантех волча хьаме профессора Н. А. Тимофеева.

Эггара хьалхара черски опера оттаелга В. И. Ленин ваь 100 шу дизара денна анйсадийхар дукъа тӀехьадовкхад.

ЛЕНИНСКИ ЮБИЛЕЙНА ДОАГГIАЧА

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара нов. С. С. Апряткина доклада изложени

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома IX пленуме КПСС обкома хьалхарча секретара С. С. Апряткина йина доклада изложени.

Газета тIе хоам баь ма хиллара 16 сентябре парте обкома политически дешара цIа тIехь КПСС Нохч-ГIалгIай обкома IX пленум хилар. Пленумо дийцар «Владимир Ильич Ленин вин 100 шу дизара кийчо ярах КПСС ЦК баь соцам кхочушбарх» олу хаттар. Пленуме доклад бир КПСС обкома хьалхарчу секретара С. С. Апряткина. Лехаман кхетош цу докладан изложени.

ХIара ду массаза доал гаргаяло ялу вай историческа дIахIотта дена — Владимир Ильич Ленин вин 100 шу дизара. Вай парти, советски халкъ, дерриге прогрессивни адамаш кийчо ду ленински юбилей ма доаггIара дездара.

Вай республика коммунистийн беррагIча къахьегамхошйн чIоагIа ваьхе хиина тIаьхьар дукха кхолла къаьшта юкъара Совещание итогаш, цу Совещание КПСС делегаце баь болх могаббьеш КПСС ЦК июньски (1969 ш.) Пленумо баь соцам. Партийн активашка, юкъараща организацей собранешка Пленума документаш дуьнапо хьахьекхаз оррига областной партийн организаци хьа барт болаш ленински Центральни Комитета йиха гонаш кхотвешен хилар.

Хоаш ма дарра, дIадахача шера вагует бетта КПСС ЦК тIайнар В. И. Ленин вин 100 шу дизар лездара кийчо ярах бола леэрхIа соцам. Цу соцамга хьежжа парте областной комитета белгалъьаьккхар хьалда бола план, цунга хьежа а хьежа, из чIоагIдар КПСС обкома кхоалагIча пленумо 1968 шера сентябрь бетта. Иштта планаш белгалъьаьхар ерригаха городской районни партийни организацешка, промышленноста, гIишлош еча, транспорте, юрта боахама, Iилма, культура, дешара заведенешка еррига коллективашка.

Ленински юбилейна баха ма боттIара наньабаха лерхIаш, республика къахьегамхоша шоай кхоттара иштта тIабахийтар экономика дIахо лаккха дешашта. Промышленноста болхоша лаьрхIа продукци арахецара иза шера план 1970 шера 7 ноябрь тIаккхачаш кхочашье. Пятилетка дIаяхача хана баьча баьха итогаша теадл ду республика промышленность лаккхача темпаша дегIаухаш хилара. Пятилетка дIадахача кхаь шера производства боарам 38 процент совгIа лаккхбеннаб. Цу хана чухь мехмага кхьаьнай планал совгIа 54 миллион сом вах бола продукци.

ХIанзара шу юбилейни деккарашш бIарче хьайцана пятилеткан кхоачашьяра тIахье лоттабеча къовсаме керттера шу да. Из кхета а даш, бокъа бехктокхам хетаи дIаьу республика къахьегамхоша ленински къахьегама вахта. Промышленни продукцеа реализаци яра бархI бетта план 6,1 миллион сом тIаккхоачашьяй (шера доача декабрь 12 миллион сом долча). Промышленни продукци яккхара юкъара боарам бархI бетта дIадахача шера цу хана хинначул 9,8 процент лаккхбенаб, хIьата реализаце боарам — 9 процент. Къахьегама овсарле цу бархI бетта соахка цу хана хинначул ялх процент гарга лаккхъенна.

Промышленноста шерра юкъе яхилар Iилмина, техникина, дикагIйола, технологена кеогIдаккираш, дикагIа тоабеннаб рационализаторски изобретательски болх, юкъедоллабай къахьегам Iилман лардатIе вIаштIехьбоаккхилга. Пятилетка дильагIча шера дукха хIама дика продукци дикагIа хилийтара, аьдеяш эксплуатацинно тешаме хилар лаккхара. Эгтара хьалха доалаха долабаь чашийнй, механизмай, аппаратий, кхьаь дукха эшача товарий кердо тайнна.

Укх шара промышленноста дIахо а шаккйонккхам хилар экономически реформа. ХIанз планированни экономически стимулирование кердача системагIа болх беш а 107 промышленни предприятий, царга кхоач промышленно-производствени персонала берригаче яккхаш 79 процентии продукци боарамах 86 процентии (бахача хана гIулакх ду предприятеш йоцаш). Практически лаьрхIачу республика дерригаче керттера доалъйоша предприятеш боахама доал хара кердача методаш тIе хьниаб, ю дуьнигашкар лоьрбоалаш сIо дар экономика юкъара боарам лаккхбара.

Иштта я пятилетка хильагIча шере вай промышленноста баьча балха юкъара итогаш. Докладчика дIахо дуйи республика халкъа боахама тайп-тайнара доакъош.

Нохч-ГIалгIайчен мехкадьттахоша 1969 шера шоаш тIайнна деккараш кхоачашъхьаь, бархI бетта мехкага планал совгIа 230 эзар тонн «Iаьржа дошуъ» кхьчад. «Грознефть» объединение бархI бетта кхьахегама овсарле соахка цу хана хиннача 20 процент лаккхбенаб. Доаккхаш долчу мехкдьттага шийта дIадодар локхадора чотах 286 эзар сом ахча кхоаьхна.

Хаддаза дика толамаш доах «Октябрьнефть», «Горскнефть» мехкадьтта управленей, мехкадьтта газбаш управлене коллективаша, кхычар. Цар результаташ хьаьеса хIара промысла, цеха, участка, бригада коллективо ше кхо на еш къахьегарах. Масала, «Октябрьнефть» мехкадьттахой тIаь керте латт ГIойт-Корта яха коммунистически къахьегама промысел. Цу коллективо бархI бетта планал совгIа ийс эзар тонн мехкадьтта доккха. Деккараш кхоачашдара доаттабеча къовсама керттера терком тIабоахийт партийна организаце.

Иштта хьалха латта коллективаш дукха я мехкадьттахоша юкъе, цо баш хулийт Ленина ордена делабеча «Грознефть» объединене промыслоаьккхам шоаш тIайнна задани сийлехга кхоачашъергхиларахь укх шера миллион тонн планал совгIа мехкадьтта лурехилараш теша!

Юбилейни хьаь дошлой толамаш баьхаш «Грознефтехимзаводаш» яха объединене предприятей коллективаша.

ТIехкхоачамбол из планал совгIа сийрда мехкадьтта продуктий, индустриальни даьтташ, фенол, ацетон, спирт, полиэтилен арахеца а кхыдола хьокхамаш дар а тIайнйе деккараш. Укх шера бархI бетта соахка цу хана хинначул ях процент лаккхъеннай къахьегама овсарле.

Ях лаьцарий хьалхарча мутIаьшка йолх Грозненски химически комбината, А. Шерипова цIерагIча нефтезаводаш, КПСС XXII-ча съезда цIерагIа крекинг-завода, Ленина цIерагIча мехкадьтта чакхдохача завода, «Нефтехимзапчасть» яха завода коллективаш, кхьараш.

Юбилейна хьалхарча шера шай хаиал хьалха кхоачашьяра юкъе шоай лакъа лоац республика машинаш ериша а. Машиний, механизмай, аппаратий 16 керда тайпа, кхыйола изделеш эгтара хьалхара арахеца боланай цар (шера арахеца йолаш езаш 25 тайпа керда изделеш йолча). Уж толамаш доахаш эгтара дукхагIа дакъа лаьцар «Красный молот», «Электроприбор» яхача, Грозненски ремонтно-механически заводай, кхыча предприятей коллективаша.

Толамца кхоачашду шоай деккараш «Грозэнерго» предприятей болхлоша. Цар хаддаза электрически дIайхечен марга Iалацьу республика халкъа боахама дерригадоакъош. Ленински юбилеяа сийна шоаш тIайнна социалистически деккараш кхоачашдеча цхьаболза толамаш баьхад машинакъа, автомобилаш транспортен бувзамаш цхьаццайолча предприятеша.

ДIадахача шерашкарчул дикагIа кийчъеннай кхачан промышленноста дукхача предприятей коллективаш юртбоахаме продукташ чакхъяхара. БархI бетта планал совгIа 2,8 миллион, сома мехка йолча продукцеа реализаци йиь цар.

Производство лаккхъяра, ассортимент шеръяра, халхе дукха эшача товарий дикал даккъяра ковкъстал дош доле дикка дукха гIулакхаш даьа вIгача, дахчах хIамаш еча мотттергча промышленноста предприятей болхлоша.

Промышленноста баьчи балха дикка итогаш бахьан долеш лаккхбелар болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха политически кхетами цар къахьегама хьинари. Ленински къахьегама вахта дIахьош хьекинний къахьегамхой творчески инициатива хьаль яхь керда формаш. Керда дIалоладьаьа гIуллакхашта керте латт коммунисташ, комсомолцаш, производства новатораш, хьалха латтараш.

Республика къахьегамхоша шерра хьаллацад шоай пятилетка В. И. Ленин вин ди — 1970 шера 22 апрель тIаккхачаш кхоачашъергIолаш «Красный молот» завода токара нов. Бевзенкоси Гарамчи оборудоване завода шлифовальщика нов. Пуэнчон дIадоладаь гIулакх. Цар кхоачам хьаьзьйнар вайцита эзараш болча къахьегамхоша. Ше кхо ю веш къахьегаш «Ленински къахьегама вахта ударник» яха цIи яккха лаьрхIад Грозненски химически комбината оператора нов. Бувовенкос. Цун инициатива а иштта дьаллашар, шерра дIа а яьржар.

Болхлой коллективаша чIоагIа хьаллацар хьаьха латтача москоски ткачиха нов. Иванниковас дIадолабадь патриотически гIулакх. Цун кхоачам хьа а кйца, грозненски химикаша деккар тIайнна спирт доаккхача 0,3 процентии полиэтилен дааккхача 0,34 процентии этилен кхаде аьнна.

Юбилейна хьалхарча яхъа юкъе хьинаре дикка доаш республика комсомольцашен кагирхоше. Индивидуальни заданеш тIеххоачашьеш болх беш ба эзараш бола къона производственникаш. ТIайнна деккараш кхоачашдара тIехьа лоттабеча къовсаме комсомольцашен кагирхоштен йола эгтара дикагIа формая Ленински зачет, цунна юкъеззаб итташ эзараш бола кагий наха мехкарийн.

Къахьегамхой къахьегама хьинаре политически сахкетами къагга лаккхбалар да коммунистически къахьегама болач, цунна юкъе дакъа лоацаш 111 эзар совгIа саг на.

Республика партийни, профсоюзни, комсомольски организацей керттера деккар да хIанз цхьацайолча коллективай, цхьацайболча болхлой инициатива ленински юбилейна ма доаггIара каккъалахара къахьегамхой дукха нах юкъе бола бовзам а баь дIаоттаяр.

Нийса хургдацар, белгалдоаккх докладчика, тахан дукхьаьа вайна каогIдашъянех дайна бийча, цул совгIа, цхьайолча предприятей, кхымет тел производства доахьой а балха тIехь планова задонеш юбилейни деккараши кхоачашдара гIуллакхаш деррига а вIаштIехьа доалаш ца хилча хIаьта а.

Масала, продукцеа реализаци яра бархI бетта план кхоачашъяязар 39 предприятие. цу предприятеша мехка дIа на душ литар 8,3 миллион сом мах бола продукци. Къьстта чIоагIа тIехьайкар укх август бетта, из бахьан долаш еррига республика хьаийнача продукцеа реализаци яра бетта план кхоачашъянзар.

Вай я суммарни гIулакхага дилача план кхоачаш а еш, ассортимент кхоачаш ца еш йола предприятеш а. БархI бетта дIа на душ дикад дукха болаг, мехкдаьтта аппаратура, цIен тIа юкъа кирпич, хьакхабетон, керх хьехха хьу, мебель, кхыйола изделеш.

Республике кIезига яц товарни проатнив а ца еш, кхыдола доаьлIаме деккараш кхоачашден йола предприятеш а. Уж а эгтоа кьалха бурув легта организацеш, транспорта, бахача вата гIулакх ду, предприятеш. Керттерча хьокхамий хьажъехьа царех цхьайолча предприятеша бархI бетта план кхоачашдащар. Кхетадеш ма дай, планировани еча хулача кхоачамбоацараша, материально-технически Iалашьеча юкъемкъе материалаш йоацаш внезапно, а ка, хьеса йола хелонаш нийслуга. Цхьабакъда деррига кхоачамбоацараши дайина гIалатьян дукхьал цу халонашца дацна а йиш яц.

Областной партийни организации шен на йоалаш яцсан йиш ян бурув деттача тIехьадусаш хилабах. Мехкдаьтта даккхара хIанзарча лаккхача темпех промыслаш дIахо хаддаза боли бергболаш Iалашьяра мехкдаьтта доалла керда моттигаш хьедлара чотах мехкадьтта промышленни запасаш хаддаза лакъе еза. «Грознефть» объединене бурув тохилга хIанз эгтара тIехьайнса участок я. БархI бетта шлаиах доагIачох 33 эзар совгIа метр бурув на тохаш витад. хIьата пятилетка йоллеча хана деш — 130 эзар метр. Бурув тохара хьокхамаш къаьстта лоха да МалгIабика бурувдеттаргий — 64,9 процент, «Сунжанефть» НПУ — 72 процент. Октябрьски контора — 69,2 процент, Терски контора — 64,5 процент.

Бурув деттачара хьокхамаш дукха а дикагIа хила йиш яр, нагахьа саьна дикагIа йолча бригадий опытах пайда ийцабалара. Вай йолаш ма йай толамца деккарою кхоачаш а деш, шера йола задонеш кхоачашъеьяла йоавка бригадаш. Царех я шера йоагIа план 92 процент кхоачашьяьнна «Старогрозненефтерча», бурув деттача мастера М. Т. Заврио бригада, шера йоагIа план 89 процент кхоачашъяь йола «Малгобекнефть» НПУ-рча бурув деттача, мастера А. С. Чеотоева бригада.

Парте областной комитето дукхаза а белгалдаьхад хIара шера 25—30 миллион тонн промышленни мехкадьтта запасаш тIаеттабургйолаш мехкадьтта доалла керда моттигаш лохаргйолаш вIаштIехьбаккха беза бурувдеттараша шоай болх ихаш. Цхьабакъда из кхоачашден даш, хIьата шерагара шерага запасаш кIезигъу. Бурув тохача тIехьадусаш хилар аIадоаккхаргIолаш, бурув тохача ковторефен бонгалашен хаддаза паччахьалкхен планин социалистически деккараши кхоачашдерголаш хьалда доле гIулакхаш де доагIа «Грознефть» кулгалхоша, бурув тохача конторий директорашен партийни организацешен.

Из кхоачашдара бурувдеттараш Iалашбе беза хилаиза кергбоамача оборудованеца материалашца, хьалда лакхбе беза технологически къахьегамен дисциплина чIоагIъяра, аварешйоавша болх белга Iалаштдаь, бурув тохача болх на беш йоалх хьа на хулда лоаттъяра тIехьа боле инженерий, техникий, мастерий бехктокхам.

Республика дукхача предприятей балха тIехь кIенхаштара халонаш эттар машинаькъа Грозненски отделене болх лерттIа на бар бахьан долаш, ангуст бетта мехкдаьтта чакхдоахараша продукцеа реализаци яра план кхоачашъяьзар из дIа на кхьар бахьан долаш. Кхоачамхьолал кийча продукци йоллашеть шай ханнахьа цунна реализаци юлланлар кхыча предприятешка я. ханнахьа вагонаш на ялар бахьан долаш.

Отделене, цун еррига службай, станцей кулгалхой, машинаькъа предприятей партийни профсоюзни организацешаш хьетазе деккарийла я тIайнспорта иштта «болх» бар бахьан долаш дукхача коллективаша социалистически деккараш кхоачашделта юлаушаш хилар.

Мухьаш дIакхухьийтача дола кхоачамбоацараш тIехьа ца теттаж дIадоахаргдола гIулакхаш де деза. Из деккар кхоачашдар, къаьстта лерза мухьаш дIадохьийтача, дукхача даьхьа тайпа да машиниовкъа гIолла мухьаш кхоачача предприятеш, организацеш. Царех дукхаеша доал на деш пайда ийдх делаш йолча составах, мухь тIа а болаш дукхача хана лоаттаю вагонаш. Дукхьат укх шера бархI бетта предприятей подъездной накъашка оттаючча пормел дукхагIа ха йоаккхаш хилар 146 эзар вагон, цена латташ совлен якъкха та еррига а 371 эзар сахьат а долаш.

Вагонех пайда эцара йола из ва практика дIаяккха еза.

Машинаькъа вагонех пайда эцара хьахьехьа чел аьнчар деррига а иштта автомобильни транспортах а лоагIа. Уккхаза а за вай доккхий кхоачамаш: автомобилаш арахилга лаккхде деза, уж яьсса техкира тIехьара къовсам айбе беза. мухь тIаботташи тIера Iобоаккхаш йоакхха ха доалбе еза.

Парте горкомаш райкомаш, юкъанцара парторганизацеш, халкъа тIахьожама комитеташ деккарийла я еррига транспортни организацей болх овлангара тоабара гIулакхаш практически кхоачашдара хаддаза тIахьожам лоаттабе.

Докладчико белгалдоаккх, къахьегама овсарле лаккхъяра дешаш кхоачашдара тIехь дукхача коллективаша беш бола болх областной партийни организаци ваьла хургIоташ бац, аьнна. Цхьайолча коллективашка пятилетка ханал хьалхен юбилейни деккарашн кхоачашдара тIехьа лоаттабеча къовсама ци керттерча доставе беаггIаш бола зоархIам бац.

БIарча тьайна республика промышленносте укх шера бархI бетта къахьегама овсарле соахка цу хана хиннавзу 5,8 процент лаккхъелар, хIьата кердача хьалашка болх беча предприятешка — 6,3 процент. Бакьда товарни продукци боаккхача предприятеш 40 совгIа йолча предприяте къахьегама овсарле лохйир. Царех я «Электроинструмент», «Трансмаш» яха заводаш, йиь консервни завод, кхычар промышленноста министерства воргI предприятий, кхычеш.

Къахьегама овсарле лохъялара тешал деш да е бахьлар аз болх беш долаш кхьан сага выработка лаккхъялах бархI бетта тIаккхйтта продукци арахиъ а 60 процент я, хIьата балха кердача хьалашка болча предприятешка — 70 процент.

ВIалла ца йиш йолаш даш предприятешй дикхача хьыхьа юкъе вален къахьегама овсарле лаккхъяларал лаккхагIа хилар.

Дукхача предприятеша продукци дукхагIа арахецарча оборудованех болха овсарле лаккхагIа хургйолаш пайда эцаре. ХIьата вай машинаш механизмаши дукхагIча дакъе цхьан сменагIа мара болх беш яц. ШоллагIча сменагIа болх на беш латт ахалел кIезигагIа йоаца станокаш. хIьата кхоадьтIа смена дукхача предприятешка формально йолаш мара яц. Оборудованех пайда эцача вIенчаштара кхоачамбоацараш да саголача деной скользящи графикаш юкъейолаве на цар бахьан долаш. Скользящи графиках пайда эцара опыт хьалха латтача предприятешка йолаш а. Из шерра юкъейолаве еза.

Каст-каста хаза йиш йолаш да болхлой вез тоьаш кхаш боахача кулгалхоша дош доаь лоткъанаш. Бакъда боахама дукхача доакъошка болхлой тоьаш вай. Предприятей цхьайолча кулгалхоша, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша цIенхаштта йоакхо на кадрай, уж коллективе дIачIоагIъяра, цар говзал лаккхъяра, цар гIулакхий, царна эшарий.

Кадраш тоьаш яхаш дувцаш бола боахама кулгалхой. масала, «Электроприбор» яхача заводе кадрашца бетта балха опытага хьожаре бакъьа дар. Ункъй хьалду пах чубаха цIенош, культурно-бытовой объекташ, болхлой говзал лаккхъяра йоахо ю, цар къаьхегара а сацаIара а эша лерттIа хьалаш хьахулийт.

Цхьайолча предприятешка во йоакхо ю халача балхашта механизации яра, къахьегам Iилмаш ларда тIа вIаштIехьабаккха юкъебоалабара, болха ханах бише пайда эцара. Ах шера промышленносте тайп-тайпара бахьанех 167 эзар совгIа сага за пайвид, царех 16,5 эзар сага-ди прогулаш а доаш. Къаьстта дукха прогулаш хул Грозненски Наьсарени трикотажи фабрикашка.

ЛоархIаме моттиг лоац тIайнача социалистически деккарашта юкъе продукци яралчача дIалодар лоллара, рентабельность лаккхъяра, пайда бахкдара задонеш лаккхъяра дешаша. Цхьабакъда укх шера 40 гаргга йолча предприяте хIама на вашаш кхо миллион сом даккхар продукцега дIалодар. Цо доладар пайда бакхара план кхоачашъеьла, предприятей финансови хьал чоалхаме деррахир, Iегъан поощрительни фондаш хьакра.. Цу предприятешка продукцега дIалодар лаккхлалар бахьан дар экономически болх майбалар, йоккхий производительни йоаца расходаш, боак хилар, бедалах, материалех, энергех кхом боацаш пайда эцаб. доал на дар. Республика промышленносте хьаллахача ах шера 240 эзар сом производительни йоаца расходаш хилар, хIьата боак араяхь дабхна ае 316 эзар сом дар.

Уж дийца кхоачамбоацараш хилар боахама хьалхале делаераш, хIьата партийни профсоюзни организацей кулгалхой хIанз а кердача экономически реформа тьалхам болх бе на Iомабалар, цун кхоттера принципаш кхоачашъе на цар, предприятеша хаддаза а дерттIа а болх беорболаш тIаьа на дар бахьан долаш, дерриге технико-экономически хьокхамаш тоадара деппа йоакхо на ярах.

Пятилетка хавал хьалхен ленински юбилеа сийна тIайнна деккараши кхоачашдара лоаттабеча къовсаме боккха лоархIам болаш ба хьакха эзараш бола гIишлошъерий. Уж бувцаш докладчико дагалоацийт, дукхьал укх пятилетках республике 300 эзар квадратни метр хула наха чубаха цIенош хьалдаь дIадалар. 25 школа хьалъьяь кIестеяккхар. дукха керда заводаш, фабрикаш, юртбоахама, коммунальни, культурно-бытовой объекташ хьалъьяь а болаш арахь тоаь а хилар. Цу хана чуьхь республика халкъа боахаме керттера-фондаш дикка лаккхъеннай.

ГIишлош еча организацей гIишлон материалий предприятей коллективашка дукха ба планаш деккараш толамца кхоачашдеш бола производстве хьалха латтараш новаторашш. Царех ба «Грозпромстрой» треста бригадираш Хаджиев Шамсудинн, Поваляев Константин, «Грознефтестрой» треста бригадираш Панченко Ладислав, Астахов Михаил. № 1 йолча стройматериалий комбината болхлой Хочиева Сулият, зорхIагIча треста Грозненски управлене монтажник Кизаринц Михаил, дукха кхьараш.

Цхьабакъда «Чечингпромстрой» объединене, гIишлош еча трестийн управленей кулгалхоша, партийни, профсоюзни, комсомольски организацешта хаьзар, гIишлош еча организацей предприятей балха тIа дола кхоачамбоацараш дIадаха, тIайнна деккараш кхоачашдара коллективаш парнагIаьхха. Капитальни гIишлош хьалъьяр республике эгтара тIехьадусаба халкъа боахама доакъоех цхьа дакъа да. Капитальни вложений бархI бетта план республике гIоала 81 процент мара кхоачашъеьян. цул совгIа, соахкарчул 11 процент хотагIа а я.

ЛоархIаме производственни объекташ эксплуатацие дIаялара хаваш тувзаьлтайтай. ГIишлош ераш республика къахьегамхошта тьалхашка доаккхача деккаре бахай бархI бетта дIа ца душ хьсад планах доагIа 13,3 эзар квадратни метр хула нах чубаха цIенош. Цул совгIа, нах чубаха цIенош хьалдара еррига планах 80 процент дIалоцайча городе Грозне гIолла эгтара тIехьадиса латт гIишлон хьалъьята. Во хьалъю кооперативни гIишлош шера йолча планах пхи процент цIеннош мара хьаллаь дьвинадац. Свеститаш карасзаяра бархI бетта план уахинIенаб, культура, школаш хьалхарча учреждений объекташна дукхьал на мара кхоачашьеш.

Юрта гIишлош хьалъьеча а толамаш доаззак хIама дац. Капиталовложеней шера йолча планах бархI бетта 51 процент мара кхоачашъдаш. Юрта боахама министерство, «Чечингоосельстрой» трест, юкъерьдаддашар юкъера гIишлош ю организацеш цIенхашттта бехктокхаме я юрта гIишлош хьалъйола гIулакх кйтта отгара.

Капитальни гIишлош тьалъеча еррига участкашка деккараш меттел, планаш а кхоачашъяр тахан йолаш чIоагIа шек вовккаш хьал эттал. ГIишлош еча организацешка во юкъекъуза къахьегамах доагIа йолаш аккордно-премиальни далара системи, болхлошта къахьегарал саьлIаран ялаIе хилазва даргдоаца хьалаш хилийтар.

Цунна цхьана дукхагIа терко еза производственни база дегIаоалдара, гIишлош еча организацей мощносташ шерьярен чIоагIъярен. Из деккар кхоачашлаза дерригаш на хIама аьна. 1970 шера а тIехьа тIайоагIача пятилеткан а республике капитальни гIишлош хьалъяра боарам чIоагIа шерлуш хилара.

ГIишлош ечара гIулакхаш вай тоаде йиш я, нагахь санна парте горкомаша, райкомаша, советски органаша, профсоюзни комитеташ цу участка хIара дийна терко йой. Дукха ха йоацаш КПСС ЦК-ни СССР Министрий Советон гIишлош ярах тIайнначча лоархIамерча соцамаша шерра тоговий хьеда дIадо а гIишлон хьалъета лаккхдиз. Вай деккар латт цу торонех кхетдуна [illegible] эшарах.

В. И. Ленин вин 100 шу дизара сийна тIайнна социалистически деккараши пятилеткан тIеккхоачашьяра дукха хIама ду республика юрта боахама къахьегамхошта. КПСС ЦК мартовски Пленум хинначул тIехьагIа дIадахача диъ шера 34 процент дукхагIа яьккхай колхозашки совхозашкий юрта боахама вововой продукци. Цу хана чухь шера юкъера лаьрхIача цул хьалха дIадахача диъ шера даьккхачул дукхагIа лаьккхад хлат 10,6 процент, хула 14 процент, шура 29 процент, фуаш 29 процент. ДукхагIа хьаай кхыйола юртбоахама продукташ а. Производство лаккхъяй эгтара хьалха хьетта кхийола культураши дукхагIа хьувинъяра а хьайбай продуктивность лаккхъяра а чотах.

Юрта боахама производства деррига доахьойка дика хьокхамаш доахаш чакхдьяр 1968 шу: тIешкхоачашйнно хлат, шинаро свенохамсаш, хьайбай продукташ кийчъяра планаш.

Юрта боахама болхлошта е карара шу керттера шу да юбилейна хинхараши пхе шера плана заданеш кхоачашъяра. Партийни организацеша хьалхале а делаеш колхозхоша, совхозий болхлоша, юрта боахама специалисташа гуррахье а дIаболабир деккараш кхоачашдара болх. ДIадахача Iай, бIаьстий, ахкан юкъахьа во оттарах атта хилланзар ахархошта.

Цхьабакъда партийни организацешта, районий, колхозий, совхозий кулгалхоша, бригадий фермий коллективашта ха во оттаре хьалашта дукхьа гIулакх дика вIаштIехьадаккхача, паччахьалкхен планаши социалистически деккараши кхоачашдара деккар а бехктокхам а шоаш тIалатташ хилар чIоагIа кхетадаьча, дIайийнача культурашта гIулакх тара. хий даллари, удобренеш яхара цIенхаштто терко еча, хьайбаш лелабара хьелаш тоадаь кху тIа а гIулакхаш даьча дIадахача шера яьтачул дукхагIа юртбоахама продукташ а кьхар, кийч а йир.

Хьоккхама йоалле мегаргъа Шаьлта района XX партсъезда цIерагIа йола колхоз. Наурски района «Красное знамя» яха колхоз. Гудермесски района «40 лет Октября», «Кавказ» яха колхозаш, Шелковской района «Красный пахарь», «Коминтерн» яха колхозаш, кхьараш.

Сийленца кхоачашду шоай юбилейна хьалхара социалистически деккараш дукхача колхозийи совхозийи коллективаша. Наурски района Ленина цIерагIча колхозера нов. Рустамов, Гудермесски района «40 лет Октября» яхача колхозера нов. Абдулаев, Урус-Мартана района «Горец» яхача совхозера нов. Ясаев, Наьсарен района «Экажевский» совхозера нов. Гагиев керте латтача бригадай коллективаша халача хьашка гектара тIера лерхIаш 25 центнер гурахь дуъ плат даьккхар.

Деккараш толамца кхоачашду Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхозера нов. Чувалов, Сунженски района Цеча Эсвара цIерагIча колхозера нов. Кумаритов керте латтача шурий-товарни фермай коллективаша.

Грозненска района 1 Мая цIерагIча колхозера ин. Еремкиген Заречнаян, Сунженски района Кирова цIерагIча колхозера нов. Деттарев керте латтача ков тIарча салхазарий фермий коллективаша, МалгIабика района «Кавказ» яхача колхозера нов. Бахмадов, Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхозера нов. Канахов керте латтача жа Iуй бригадий коллективаша, дукхача кхычар а иштта дика къахьегама толамаш даьхад.

Цу масалаша тешал ду шоай низа хьинари кхо на деш юбилейни деккараш кхоачашдара зодла хIама дIадуш боаккхача наха шоай боккха бехктокхам хеташ а боккха сакхетам болаш а хилара. Шайгара эша беза хьоккхам, нарча найсбала безаш.

Цунца цхьана белгалдаккха деза шат, шура, кхыйола юртбоахама продукташ яхарен кийчъярен деккараш а паччахьалкхен планаш а кхоачашъяра гIулакх республике чIоагIа шек дуттаеш хилар. Гезира тIера лаьрхIа 28 центнер ялат яхка лаьхар бтталаьна [illegible] юртта боахама болхлоша. ХIьата юккъера лаьрхIача гектара тIера хьахьаьмка на бола ялата ялатабобови культураши еррига а 12,9 центнер мара яц. ХьажкIаши дутей доацаш ялат яшра план 1 сентябрь тIаккхоачача 71 процент [illegible] кхоачашъяьяц. Республика кхоачашъьяьц шурен фуаши кийчдара ах шера план. Планаши деккараши къаьстта во кхоачашдир Грозненски, МалгIабика, Надтеречни, Сунженски районий боахамаша.

Хьайбай продуктивность лох а хилийтар, шурен кхыйола продукташи яхаре а кийчъяра а ах шера план кхоачашъяйзар Наьсарен района совхозаша, доакъарца во Iалашдаь доаллашьеха республика ялх кхоачашдолча боахамаши а.

Дукхача колхозашкеи совхозашкеи дола во экономически анализаш, къахьегама овсарле лаккхъяра производственни затраташ кIезиг яьра тIехь боггIаш бола болх бац. Юртбоахама продукташка шоакика дIадодар лохдаран боахамий рентабельность лаккхъяран тIайнна деккараш кхоачашдац.

Деккараш кийчъящдеш тIехьадусаш эгтара цьаьха цхьайолча колхозий, совхозий, районий партийни организацешен кулгалхошен халонашца къовсам латтабайре, хIанза бертбоацача тайпара бола къахьбавагI кхы тIа долаш дола деррига кхоачамаши горонашта болх бе йолалайтара метта продукташ яхаре кийчъярен лохача боарамах кхоачам а баь, Iоховзар бахьан дешаш, уж гIерт балха тIара кхоачамбоацараш дIадаха Iа хала хилараш бахьал оттараха чьахиннад ала.

ЙоагIаш йола йоакхо на 1970 шере дуъ, шура, хьайбай кхыйола продукташ дукхагIа яхара хилиыза даргдола кхоачамаш кхийтара Сунженски, Урус-Мартана, Шаьлта, Грозненски районий боахамашка лаьрхIа хинача боарамах сбаьи хьахкарч, «Лермонтовский», «Ермоловский», «Гудермесский» совхозаша, МалгIабика «Кавказ» яхача колхоза, Наурски района «Россия» яхача колхоза, кхь цхьайолча боахамаша йоа тIара кагий салхазараш хьалкхедаре. ДIанзарш задана кхоачашъяьн. Ачхой-Мартана, Гудермесски, Наьсарен районий боахамаша хохаду бахьаьна йахагара къоаза доахкн эшара гIулакх. Доахан Iехара дусалга а къе доьлга а дIадаккхаре ле дезар дац дукхача боахамашка.

Шенхаштара кхоачамбоацараш ха общественни хьайбаш доаккъеш кийчдаче я. Дукхача колхозий совхозий кулгалхошен партийни организацешен йоагIаш йоле выводаш ныц дIадахача Iай лаьттача гIулакхех. доакъар кийчдеча дукхагIча колхозашка, совхозий боахлоша, болх булургболча кхыча бахача наха дакъа доаарсгдолаш хIама дац, хIьата иштта пайда эцац доакъар кийчдеча техника лакха овсарле йолаш болх бара. Из бахьан долаш республике доакъар кийчделга кхоачамбоалаш дац, хIьата дукхача боахамашка соахкарчул вогIа кийчду доакъар. Къаьстта йолх во бу Грозненски, Надтеречни, Наьсарен, Советски, кхыча районашка.

Цунца машар хила мегаргдац. Вай бахке е еза, общественни хьайбашта доакъараш Iалашара хоалвамболаш дола гIулакхаш чакх ца доахача боахамий кулгалхой специалистийи, партийни, советски, юртбоахама органий болхлой хаьраахьара возина.

Юрта боахама, мелиораци хий боахамен министерствай, «Скотооткорм» треста, «Грозвино» объединене, консервни промышленноста треста кулгалхоша, юрта боахама районни производствени управленеша, дукхача колхозийи совхозийи кулгалхоша боккъонца вIаштIехьбаьккхабац белгалдаь гIулакхаш чакхдахара лоаттабу къовсам, кхетабьбаш коммунисташ хиларах а кулгалду болхлой хиларех а тарра областной партийни организацешка хьалхашкара шоай беррига бехктокхам.

Белгалдаь кхоачамбоацараш дIадоахача шоай биззе долохIаш дIахьокхаш райисполкомашка, юртий Советаша. Деккараш кхоачашдара къовсам меза лоаттабу партийни комитеташа а. КПСС обкома бюрос, парте райкомашеи горкомашеи тIахьожам эсала лоаттабеб юрта боахама хьаьхьера решенеш кхоачашьяра, кхоачамболаш лаккхбаьбаш планаша юбилейни деккараши кхоачашдара тьалхара наггай бехктокхам.

Юрта боахама къахьегамхой декхар хьалхагIа ше хиндер да — Владимир Ильич Ленин вин 100 шу дизара сийна тIайнна деккараш хIара районо, колхозо, совхозо, отделене, ферма, бригада, звенос, даьтташ лелабеча хьайбаш лелабеча хIара болхлочо дерригача хьоахкамашта кхоачашдар.

Ленински юбилей эзара кийчо еча хана кIезигача лоархIаме дац къахьегамхой материальни культурно-бытовой хьашташ кхоачашдарца, городаши нах баха пункташ, предприятей, учреждений, дешара заведеней территорешта тоадара дувзаденна дола дешаш. Цунчъа тетттара нийса да уж дешаш республика юбилейни деккараш тIа шерра тьаьокхар а партийни, советски, боахама органаша, еррига общественносте йовкхон теркон еш дола гIулакх а хиннна хIоттар а.

Алхха укх шера бархI бетта бахача нахага лехкад 218 миллион совгIа сома маьха тайп-тайпара товараш, хIьата уж дIкагIа яха соахкарча боарамал бархI процент. Цу юкъа наха даьна бытовой гIулакхий боарам 27 процент даккхбеннаб, цу даьккхь юртахошта — 41 процент. Дукхача предприятеша боарам лаккхбаьй ассортимент шор а яьй хьалхалъа делаеча товарий.

Цхьабакъда, хIанз а дукха бехкаш а доах, жалобаш а ух гIулакхаш дара даькьарча дукхача предприятешен учреждешешен болх во бу ихаш. Нийса ледлъ къахьегамхой деча гIулакхий культура дала хилапа. Республика предприятешка хьадеча, халахь делабеча товарий дикхача тайпай дикал хIама а доаду я.

БархI бетта бытовой гIулакхаш делга шердаьи план кхоачашьйаьы йеллашеьбьа а, бахача наха эшараш аттехьа а кхоачашлен дац. Бытовой гIулакхаш шердела къаьстта йоакхо йоашаш леладу Наьсарен, Ножай-Юрта, МалгIабика районашка. Бытовой гIулакхаш дара бархI бетта план кхоачашъяьяц юрта боахамен кхачан промышленностен министерствашка, «Грознефть», «Грознефтехимзаводы» объединенеша, «Чечингазстрой» «Скотооткорм» тресташа, кхычар.

Дукха жалобаш ух медицински гIулакх дечарчей городской транспорта балха тIарчен кхоачамбоацараша. Мехъалийтай кулгалстваша, маларши тIехдахара, къахьегамхой лертIа хьалсагIа вахара салоIнгга телхадеш долча кхьна вочо гIулакхашта дукхьал [illegible] лоттабеча къовсама [illegible] администрацешни органашта, [illegible] комитеташа, общественни организацешта [illegible] еш йола терко.

Къахьегамхой оагIонгахьара йоанта яьа критиках цIенхаштта хьайолаш е еза торговле, уналцIенолорарча, бахача наха бытовой гIулакхаш [illegible] кулгалхошта [illegible] лакхагIа цIенхаштта дело [illegible] дола [illegible] кхоачамбоацараш. Общественна дукхьалийча гIулакхаща, хулиганецо, спекулянтацо, халкъа рухкъа лечкъадераша лоттабеча къовсаме милице, прокуратура, суда болхлой бехктокхам лакхбе беза. Цу гIулакха царна хьинаре воккхостал де деза партийни советски органаша, профсоюзни комсомольски организацеша. Терком чIоагIагIа тIабахийта беза цуIе цIенош, наькъаш кийчъярен тоадарен дешашта, пассажираш дIа-юха кхувлийга, бувзама органий болх тоабара.

Ленински юбилей кийчо еш вIаштIехьаргдаш, йоах докладчика, вай беррига идеологически болх дIахо тоа на бача. «Владимир Ильич Ленин вин 100 шу дизара кийчо ярах» бола КПСС ЦК а парте обкома кхоалагIча пленума а соцамца хьалкле а делаеш партийни организацешна пропагандистиен массово-политически болх боаржабаьб республика бахача наха юкъе. Идеологически балха керттера чулоацам а хинна дIаэттад парте, советски халкъо, республика къахьегамхоша Ленина сийлахь-доккхий васкетаи кхоачашдар, вай мехка коммунизм хьалъяра, вуцен социализма системи дегIайоалларан чIоагIъярен, советски патриотизма, халкъий доттагIала, пролетарски интернационализма, уйланца къахьегамхой хьалкхебара бола марксизма-ленинизма лоархIам кIоаргга хьийбалар дукъа лоаттабу къовсам массе оагIорахьара хьахувкхилга.

Областной партийни организаце тоьаный ленински идейни тIехьаленна еш бола пропаганда. Сохкарча дешара шера партийни образоване системе дешаш хиннача 40 эзар гаргарча саго В. И. Ленина трудаш Iомадаьд. ленински произведенеех йиьна 256 конференци яь шери. Болх беш я В. И. Ленина теоретически тIехьале Iомаю шин шера теоретически семинар республика кулгалдеча кадрашта. Политически дешар дешаш дукхагIа ба бола бун юртарен кагирхой.

Товенай лекционни пропаганда, политически информации агитации. Политически балха терхама юкъемоттиге латт ленински тематика, коммунистически болхлойи партей Совещание материалаш. Лекционни пропаганда дика вIаштIехьаяьккха ледаю Гудермеса, МалгIабика, Сунженски, Шелковской, Наьсарен, Наурски районашка.

Республике дика вIаштIехьаьха леладу ленински дешараш, цига лекцеш ешш докладаш ешш хул парте обкома, горкомий, райкомий секретараш, къамие коммунисташ, тIемашка дакхъа лоацаш кшинарош, партийно-советски актив. Ленински Грозненски районашка чакхдаьккхад шин района къахьегамхой доттагIала декада.

Ви эзар совгIа политинформаторех ятт эзар совгIа агитаторех болха политически болх бу В. И. Ленин вин бIаь шу дизарчен юбилейна кийчо ярна дувзаденнача къахьегамхой деккараши хоттанна материалаш дIайовзийташ.

Пропаганда еррига массови формаша чуламаш 100 эзар гаргга къахьегамхо. Юбилейна кийчо ярна чакхйоахача мероприятецна хьежжа республика еррига районашка чакхдаьхад Владимир Ильич Ленин вин 100 шу дизарен Нохч-ГIалгIай чу Советски Iадал юхлара а 50 шу дизарен лелдаь литературан искусствен денош. Гораших юртийн къахьегамхошта хьалхашка дIистувленеш йиь город Грозне писателаша, художникаша, халкъарен ялхен ансамбло, Нуралилов Ханпаший цIерагIча театра, филармоне артисташа, художествени самодеятельноста коллективаша.

Цхьабакъда, ленински юбилейна кийчо ярна дувзаденна чакхдоаккхача идеологически балха тIа дукхъа цIенхаштта кхоачамбоацараш да. Партийни организацеш ерригаш а иа идейно-кхетама бола боаггIача тайпара боаржабелга Iалашдаь, хIьата из бахьан долаш бахача наха белгалара даккъа, къаьстта а уж бахача моттигашка, вай идейни аланин йоаццаш дуе. Дукха моттигаш я планаши ленински юбилей сийна тIайнна социалистически деккараши кхоачашдара къахьегамхой оагIорхьаьхолча практически деккарен дIахоладаь идеологически болх лелабеш.

ХIанз а массанхьа а деккараш кхоачашдара тIаберзабаь лелабац ленински теоретически тIехьале кIоаргга Iомаяра болх. Ленински темех [illegible] йиста [illegible] еча заьна [illegible] лектораша, пропагандисташа, агитатораша кхоачам бу марксизма-ленинизма моллагIа а теоретически положене тIагIоллара дIайовзийтарах, ленински хьехама партен паччахьалкхен политикацара, керда общество хьалъяра парте хIара дешна чакхдоахача практически гIулакхашцара яйкха бувзам кхоачам боллаш хьигуча а ца боахкаш. Цхьаболча коммунисташа, цу даькъе кулгалдеча болхлоша а, кIезига лаккхбу шоай идейни боарам, ленински теоретически тIехьале Iомийш, къахьегамхошта юкъе беча политически балхаца дакъа лацар.

«СЕРДАЛО»
2-гIа оагI., 20 сентябрь, 1969 шу.

ТАЙПАРА НАКЪАГІОРГДА ВАЙ

Дукхача парторганизацешка, учрежденешка, келайоазой тІа, радиоа телевиденен каст-каста вәлу юбилейна кийчо ярия ювзаенна йола материалаш ма могга дукхагІа чакхъяха а гІерташ, цар дикала йоакхо ца еш. Цунах фу хул аьлча, дения, массаза а чакхйоахаш йолча мероприятеса «ленински» аьле цІи тиллорга кхоачаву дукхагІча хана ма дарра аьлча цу цІеро ма ихара уж еце а. Владимир Ильич Ленина хетадеш цел дола хІама шеко йоацаш хила деза, доале хІама къаьетта уйла тІайоцийташ хила деза.

Шенхашта кригике е йоагІаш я культура министерство, творчески организацеши культура учреждениеш юбилейна кийчо еча цар мело ярах. Театрий, концертни организацей, художественни самодеятельноста коллективай репертуара тІа геттара кІеанга а ленински тематикана хетаье спектаклаш, концертни программаш. Ленински юбилейна кийчо еча хача хоалац вай писателий, художникий, композиторий дизза хьинар.

Цхьайолча партийни советски органаша кІезига йоакхо ю дукха ерша хІана а гУрай - Іае замалахьа болх бара кийчъаланза йолча культура учреждениешка порядок оттаяра. Къаьетта из гІалат да Ачхой-Мартана, Урус-Мартана, Шаьла, Ведана районашка.

Ленински юбилейна кийчо еча хана Іалахьмате бокхача лоархІаме да фуннагІа даь а ленинизма лоархІам, вай революци вай толамийн лоархІам лохбе гІертача буржуазни идеологеца ловттабеча къовсама дешаш. Цо вай декхарийла ду, партес XXIII-ча съездеи КПСС ЦК Пленумийн указанешка хьежжа, коммунисташ беррига къахьегамхой чІоагІа коммунизмах дог тийша хургболча, халкъий доттагІлехь пролетарски интернационализмаи уйланца хьалкхебара бу болх тоабе. Из болх чІоагІбанза барг ца хилар хьалхадоах вахха сакхетам чу юхедасаа ширача гІулакхаша машар тІехь гІулакхаш леладарах вай хІана а мукъадаланза хиларо я.

Дикка дукхагІа йоакхо изза ергьяц республика районашка болх беш болча хьехархой, лорий, кхыча специалистий. Къаьетта из де дезаш да Ведана, Нежай-Юрта, Советски, Нажсарен районашка.

ХІана а лергІІа къовсам доттабец вайнга коммунистически кхетам бІалара дөккха зулам дөш йолча дые идеологена, сектантана чуйина ле ладеча гІулакхашта дуьлала.

Партийни организацей кулгалца республика комсомольски организацеша бокха идейно-кхетама болх бу кагирхошта юкъе. Кагийча вьаьдел мехкарийн сакхетам а хьинар а лакхдешна хиаар хьахьокхаш долча масалех дАІ да дукха ха йоацаш даь республиканси субботники цига къахьегаиа хана цар хилна энтузиазмй. Къоначча тІехьенна кхетам бахара, из къахьегама тІаьрзайра эффективнегІе йола форма я комсомольско-кагирхой къахьегаиа, тІемаспортнии лагераш, дешархой производственни бригадаш, студенчески гІишлошъя отрядаш. Аьхха уьх цхьан шера из башха-дика школь вьаьккхай 23 эзар совгІча дешархочи студентов. ХІара шера 12 эзар совгІча, вузашкарча, техникумашкарча студенташа, профтехучилищай дешархоша хьинаре новкъостал ду алаташ чуэцаш йоахаша юрташкарча къахьегцхошта.

Цхьабакьда, идейно-кхетама мероприятеша хІанз а цәан влияниена юкъе лацаш кагирхой гоьаа дукха категореш. Дуккхача дәькъе балхахи дешаран мукъа болча хана шоай мукъегІа бите хул уж. Массалахь а иц бола бечеи юртарчеи кагирхой общеобразовательнии профессиональнии кийчон йоакхо. Кагирхоша марксизма-ленинизма ларданіо, ленински произведенеш Іомаелга вІаштІехьдаьккхадаш партийни комсомольски организацеша. Кагирхошка болх беча хана дуьхьлаза а карара дуцлийт уж советски патриотизма, халкъий доттагІала, пролетарски интернационализма уйланца хьалкхебар санна дола лоархІаме дешаш.

Товбаьзза бергбаш комсомола областной, городской, районни комитетий, ерригача юкъьанпарча комсомольски организацей болх. Вай тезаи а тІехьа уйла тІаикхийтаа вай кхоане, вай смена лоархІалуш болча кагирхошиа бу беррига болх тоабаша барг ца хилара.

В. И. Ленин вагь 100 шу дизара кийчо ярия дош ше дуцаш докладчиха ма барра белгалйоакх ленински юбилея сийна тІенйно декхараши чакйоахаа мероприятеши толаие кхоачашъезга хоадамболлаш долча даькъе шийх тийше бола организаторски болх. Парте дукхача горкомашеи райкомашен, советскии профсоюзнии организацеша ихьа кулгалдара белгадара опыт Іоалвй, ленна гІахьожам лоаттабу декхараш кхоачашдара лелаие. Масала, парте Заводской райкома бюрос хІаизлеьа иттаІза совгІа дийцад ленински юбилейна кийчо ярия дуьайдешв дола лоархІаме дешаш. Цу районэ предприятешка пайда эц «В. И. Ленин ваь 100 шу дизара дата доагІача тайпара накъадахара еча кийчонна юкъе Іа лоаца лакъа» яхаш девзз а йолаш балхлой собранеш яр сайна йолча къахьегамхой оарцагІбахара формех. Цу тайпара собранеш чІоагІа хьинар яйдена чакхьалар Грозненски мехкадьтта чакхдоахиа заводе, нефтемаслозаводе, дукхача кхыча предприятешка.

Ленински юбилея сийна тІайна социалистически декхараш толаме кхоачашдара къахьегамхой оарцагІбоахаш бокха организаторски болх бу Шелковской районан парторганизаце. Райкома хІара пленуме коммунисташка хоам бу района къахьегамхой декхараш кхоачашделга минота лел хойташ. Парте районни комитето каст-каста проверка ю тІайиа декхараш кхоачашдара беча колхозий, совхозий, промышленни предприятей партийни организацей балха.

Хьоастабе мегаргбоаш ба ленински юбилея сийна чакхьяха оттал мероприятеш кхоачашъяри Сунженски района «Победа» колхоза партнома бу организаторски болх. Цига юбилейни социалистически декхараш толаме кхоачашдара партнома коммунисташ дІаийсбарга цІаьхха хьажи а хьежа, уж тІабахийтаб колхозий производстве лоархІамегІача участкаш тІа.

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна тІайина социалистически декхараш миита кхоачашду а хІаьта иштта профсоюзни комитетий организаторски болх малагІча хьал тІа ба а пхьа санна дукхаза дийцад облсовпрофа профсоюзий обкомий президиумий , заседанешкеи пленумашкеи Май бетта облсовпрофа инициативагІа чакхъьяккхар коммунистически къахьегам бахьан долаш лелаеча яхье хьалхалаттаргий цхьазагІа слет. Цига белгалдир В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна тІайнйца декхараш хапал хьалха кхоачашдара ихь лелаерий декхараш.

Цхьабакъда, хІанз а ерригача районашка иштта дика вІаштІехьбаьккхабац ленински юбилейна кийчо ярия тІайнйцачи декхараштеи мероприятешта гоннахьа бу организаторски болх. Юбилея сийна социалистически декхараш тІайнйцачи хиха дева уж кхоачашдара хьахьехьа кхьметтел ихьан коллективега лалунгІа а ца вопраьыц парте Назсарен района бюрова. ХІана Зеш иц юбилейна кийчо ярия вІашагІьелла районни комиссии. Яхь вІашагІйоллара хьалхаре лоагІар предприятей кулгалхошкара, моттигерча профсоюзни комитетешкара диззе хьедеыц парте районни комитето, юкхьанцарча партийни организацеша, кІезига лалунгІ цар отчеташка.

Юбилея сийна тІайна социалистически декхараш кхоачашдаран дола лоаи шІакхха а дийцадаи парте Ачхой-Мартана райкома бюрос. ХІаьта района дукхача юкхьанпарча парторганизацешка хІанз а кхоачамболлаш уйла тІаикхийтац цу лоархІамеча гІулакха, формализм лелаш яхье.

Декхарий йоагІаш бола тешо иц дукхача профсоюзни комсомольски комитетий сагІонгакьара. Массаза а Іалашдац ихьа результаташ дІайовзийтанга, цІаьцн нийсьалга, пропаганда а яц, дІайоаржа а яц, дикагІа бола опыт. Массалахьа а кхегамаш пайда эцац производстве хьалхалаттарашта новаторашта моральнии материальнии поощрени яра гІулакхех.

Белгалдаьха кхоачамбоацараш хилара бахьан да парте горкомашен райкомашен, советски, профсоюзни, комсомольски, боахана организацеша чакхьяха оттав мероприятеш кхоачашъяра хаддаиза тІахьожам ца лоаттабар, цу гІулакха организаторски болх кхоачамболаш ца лелабар. Цудухьа вай декхар сенах латт аьлча, из латт, сийлахьча юбилейна кийчо яра лелаиц массе оагІорахьарен кІоарген анализ ярах. Укх гаргарча хана из болх чакхбаккха беза хІара районе, хІара предприяте, организаце, учреждене, колхозе, совхозе, чІара дешара заведене. Юбилейни комиссей болх тоабе беза. Партийни органий отчеташ йолчеи цига хоржамаш хулчеи хана лоархІаме моттиг дІалаца еза В. И. Ленин ваь 100 шу дизара еча кийчонна дешаша. Из беррига организаторски болх тІаберзабе беза социалистически декхараш толаме кхоачашдара.

Промышленноста даькъера партера декхар — пятилетка хапал хьалха 1970 шера 7 ноябрь хьатІаотталехьа кхоачашъяр, укх шера заданеши декхараши хІара предприяте, хІара организаце дерригача технико-экономически хьокхамашта тешаме кхоачашдар. Областной партийни организаце теркама юкъметтиге хила деза экономически реформа хьалашка предприятешта ду кулгал эргадьякха тоадара, къахьегама овсарле а яралецача продукце дикал а дакхъяра, производстве дерригача доадкъошка техническа прогресс яр дукха лоаттабеча къовсама дешаш. Юбилея сийна тІайина декхараш кхоачашдара лоархІаме зеене к Іан хьалашка болх бара массе оагІорахьарел ший хаянахьеи кийчо яр.

Юрта боахама даькъе ер юртбоахама шу балхаш дика вІаштІехьдаьккха чакхдахара доала хІама дакза дергдац вай. Эггара хьалха партийни комитетий, советски юртбоахамеи органий, колхозийн совхозийн кулгалхой, юкхьанцарча парторганизацей уйле тІаерзае еза хьажкІаш, дугеи, кхыйола культураши шоай хапинахьеи дикеи чуэцара чотах аллатеи доакъарен баланс хьалйизанна ярг на хилара. Вайга ерригача тоараш йелаш а я, вай декхарийла а да, белгала, хьажкІаш, генараш, шекара свекла, тхьамка, баьцадаараш, хоартолаш, комсаш кхарен кийчъярен, хІаьта иштта хьайбай продуктай дерригача тайпашта а цІапашн социалистически декхараши кхоачашде. Цунца цхьана кхоачашде лоза юбилейни 1970 шера плани декхараши кхоачашдара чІоагІа ларда йолаара декхар а.

Хоаш ма дарра, КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, ВЦСПС социаль гІа В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна лелаеча социалистический яхье итогаш ярия порядок оттаяй, цу яхье котбьакарашта поощрени яра гІулакхаш белгаладьа. ХІара коллектива, республикерча хІара къахьегамхочун сийлахь гІулакх — юбилейни совгІаташ дахар дукха къовсам лоаттабар.

Боахама гІулакхех хьахур дукхача даькъе вай кадрех, производствена экономика дешаш сихеи гІоаеи вордстаде, шоашта хьалхашка латте декхараш кхоачашдара коллективаш оарцагІьахха царал харах тайпа да. ГІулакха толам балга дукхача хьалхе байтрадаргда балха ерригача участкашка доагІар дизза хьадехарши дисциплина лакхъяцеш. Шийна тІадиллача гІулакха хьалхара шай йоккхоккхам хІара кулгалхочо кхетаберг болеи жоп лургдолен гІулакц вІаштІехьдаккханза дергдац вай. ТІаьккха мара могаргдац вайна промышленноста, гІишлой, транспорта, юрта боахама балха тІара, кхоачамбоацарие сиха дІадаха а юбилея сийна тІайина декхараш кхоачашдара коммунисташи къахьегамхойи оарцагІбаха а.

Идеологе даькъе вай декхар сенах латт аьлча, из латт, наьха политически къахьегамен хьинар дІахо лакхдарах, сийлахь-воккхача Ленина теоретически тІехьалехка шерреи творчески пропаганда ярах, ленински васкеташта тешаме хургболча уйланца, советски патриотизма, халкъий доттагІала, пролетарски интернационализма уйланца къахьегамхошта кхетам чІоагІагІа баларах. Цу гІулакха шерра пайда эца беза кхьа идейни влияни яра ерригача средствеи формаех.

Организацешна — партийни балха даькъе эггара хьалха кхоачашъе еза хІора коммунисс парте хьинара бІухо хила веза яха ленински требовани, вай мугІарашка кхы а лакхагІа айе еза организованности дисциплинен, хІара парторганизаце деньл, КПСС Уставо дІалехараш кхоачашдара, тІадилла гІулакх нийса кхоачашдара хьалхара бехктоккхаш.

«Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизара кийчо ярах» бола КПСС ЦК социан кхоачашбара бу организаторски политически болх дІахо чІоагІбаро йиш хулийтаргьа вайга сийлахь - воккхача Ленина сийлахьча юбилейна толаме кийчо е а из дикаь белгальаккха а.

КПСС НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА ХЬАЛХАРЧА СЕКРЕТАРА НОВ. С. С. АПРЯТКИНА ДОКЛАДАХ ЙОЛ'А ПРЕНЕШ

Пренех массенел хьалхагІа къамаьл дир КПСС Грозненски горкома секретаро **А. Я. Давыдова**. — Дукха хьалхьег города предприятей коллективаша пятилетка хьаьагІа шун Ленински юбилея сийне тІайнйа социалистически декхараши толамца кхоачашдара, аьлар цо. — Бокха къахьегама толам бьаккхаб тха мехкадьтташа. «Старогрознефть», «Октябрьнефть» мехкадьтташа хапал хьалха, август бетта, дийнахьа бусе доаккхаш дола мехкадьтта 20 эзар тоннага дІакхачийтад.

ДІахо мехкадьтта чакхдоахачеи, мехкадьтташеи предприятей болхлоша, машиншьераша, энергетикаша доаташ толамех дийцар оратора. Боахама гІулакхаш тоадеча дахха толамаш парторганизацеша организационно - партийни идеологически болх айбарца дуьзаденна да. Коммунистийн парте бошарийн активеа Ленински теоретически тІехьаленца бола безам кхы а чІоагІбери деза. Укх дешара шера 25 эзар совгІа сег хургва марксизма-ленинизма теории В. И. Ленина къаьст-къаьста йола произведенеши Іомаеш. Дукхача дворецешкеи культура цІеношкеи кІезига чакхьяьац ленински юбилейна хетаь сакъердамен чулоацем болаш йола мероприятеш.

Цхьабакъда, хІаьта а дукха ца тІехьашкатетта йиш йоаца гІулакхаш. Эггара хьалха цхьаккха юкъера ца йолаш соригача предприятей коллективаша шланиш тІайина социалистически декхараш кхоачашдергдола гІулакх вІаштІехьдаккха деза. Города 75 предприятех 16 бахІ бетта программа кхоачашйьян, йиъ миллион гаргга сома маьха продукци пачхьалкхена дІа ца луш йиса.

ЧІоагІа гІайгІа сйт даьи тІехьахьдаш хьайагІача алетоно-бутылони консервни заводаша, гормолкомбината, кхыча предприятеша.

— ХІанз а чІоагІа яра латт, белгалдир нов. Давыдова, — наха чубаха цІеной хьалара дош. Укх шера финансировани яра ерригаш источникий чотах 84 эзар квадратни метр наха чубаха цІеноі эксплуатаце дІалила лаьрхІаш. Ер шу дІаоалдалеа гІоне 26.5 эзар квадратни метр мара хьашиладаз уж. Из дош кхоачашдер шоеех гийша йолча организацеша дерригах дергда дьяна хетадила гардлу, Халахете а, из иштта дац.

Халкъа боахама планаш кхоачашьяра, партийни влияни чІоагІъеш эшаш йола организационни мероприятешь чакхйоах парте районни комитетеше горкомоюм. ХІанз юкхьанцарча партийни организацешка чакхьюлаш латтача отчетно-хоржама собранеша, коммунистий критически замечанешеи предложенешеи торо хулийт предприятеш тІехьайисара бальнаьш кхы а кІоаргагІа тахка, кхоачамбоацараш сихагІа дІадахара накьхаш даха.

Трибуна тІа ва «Грознефтехимзаводы» объединене начальник **Г. Ф. Пальчиков**.

Дерригача советски халкъаца цхьана мехкадьтта чакхдоахараши химикаши ленински вахте дятт. Цехашкеи установкашкеи дегаш гІодадьна тІайлнцер яхье котбьакхаренна Ленински юбилейна Сийлен грамоташ Юбилейна медалаш яла оттаарах бола хоам. Кхы а шерагІа яьржай баьрча юбилея сийна тІайнйа социалистически декхараш кхоачашьяра яхь.

Объединене дукхача предприятешта карагІдаьинараш хьахьокхаш йола цифраш йоалайно оратора. ХІанз экономически реформа хьалашка арахецача продукцена реализаци елга кертгера хьокхам ба. Халахете а, каст-каста иштта а нийслу: мехкадьтта чакхдоахараш беррига ииз тІабохийт план тІехьхоашьше, мехка чІоагІа эшаш йола мехкадьтта продукташ дукхагІа арахеца хьожі цхьабакъда машиннаькъахой бехкагІа хаиакха уж потребительега дІакхачийта магац. Коллективаша чел хьийта къа эхха дов.

Машиннакъа болхлой мехкал бахьан цхьайолча мехкадьтта чакхдоахача заводай экономически хьокхамаш лохдаларах дола масалаш довлаадо нов. Пальчикова. Реализаци йнзе дукха кийча продукци бисарах дукха ве хиннад.

Ше къамаьл деш арахецача мехкадьтта продуктай дикал лакхъярен цуьга дІадодар лохдарен, производства отходех пайда эцара, — бахача наха эша товараш арахецара дешаш айдир оратора.

Дош ду КПСС МалгІабика горкома секретара **Б. М. Бузуртанова**.

Промышленностен юртбоахамен болхлоша бакъча юбилейна еш латтача кийчонах дьаш хийцар цо. Юкхьанцарча партийни организацеша тоабаь организационно - партийни массово-политически болх. ТІайна социалистически декхараш кхоачашдара шерра социалистически яхь яржай. Хьалхара толамаш деьхал: промышленни продукцена реализаци яза план кхоачашъяй, планал совгІа дола мехкадьтта доаккхаш а города кхаь промысла коллективаш. Балха овсарле лакх а еш мехкадьтта лакххарга дІадодар лохдаьд эксплуатацешкеща.

Укх тІехьарча дагга ковлуш лакхдеш мехкадьттахой творчески хьинар.

— «Малгобекнефть» рационализатораша, — аьлар оратора, 189,9 эзар сом экономически пайда луш йола 192 рационализаторски предложени производствана юкъейоккхай. Шера тІайна декхар 220 эзар сом. ДІаи шеко яц из тІехкхочашдергхьарах. Шерра баьржаб коммунистически къахьегама болах. Біаьи болтлоша къовсан доттабу «Коммунистически къахьегама ударник» яха сийлен цІи яккхара.

Дог гІоздаьккхаш юртбоахама хьалха латтача къахьегамхоша а. Къахьегаме хьокхам тел допкаша Картоева Аиса Глушанкова Тамараса. МалгІабика районе доккхал ду башха говзана жа Іух Бахмизов Мадеи. ХІара бІаь дийни тІехьара 14 0 Іаьхар кхебаь хакхоастабаьй цуи бригада. ХІара устагІанна гІера плинах лийрхІаи дукха дукхагІа килограмм тха дьаккхаш. Промышленностена сачна юртбоахаме а дукха ба хьалха латтараш. Цхьабакъда хьалха латтарий опыт массанена дІайовзийтац. Бурув хеттача конторе складиншта бурув тохара план кхоачаш иа яра бахьанех кхІ да из. Плалах лоархІаш кирпича заводе гІишлошьа организацеш коллективаш а. Дукха кхоачамбоацарш да «Ингушский» совхоза, «Кавказ» колхоза кхаьиеи фермашкеи.

ТІехьалисар сихагІа дІадоаккхалга, плани тІайна декхарши дикха кхоачашдар городен юртен къахьегамхой декхар.

Ше къамаьл деш «Чечингромстрой» объедининене начальник **Н. М. Чудинов** дІадахача шераш ийсадича цхьалола экономически хьокхамаш тоадалар белгалдеш бола цифраш йоадайр, цхьабакъда гІишлонтажи балхаш дарра план хІанз а кхоачашъеш яц.

Тхо тІехьалисара керттерча бахьанех цаІ да, белгалдар цо, — гІишлошъеча илйслуш дола цІенхашттара кхоачамбоацараш. Цхьайолча тха организацеша производства культура йоагІаш йола йоакхо яц. Эсала юкъекхукх хьалха латта технология къахьеган. Інтзан ларда тІа вІаштІехьбакхара гІулакх.

ХІанз капитальни гІишлошъяра гемпаш лакхъерйола мероприятеш чакхйоахаш да тхо. Иштта, масала, башенни краиаш сборни железобетони водкрайовв навкъаш тІа йоах. ГІишлошъяча массанахь сайина основанеш утташ, йоаккха блокех лара илл. ЛоархІаме проблема я гІишлошъяра индустре производственни база сихагІа вІаштІехьйоаккхалга. ХІана аьнна хІапарчо зизза кхоачашъеш республике даим лакхлуш латтача гІишлошъяра балдий объеме дІадехараш.

ХьегІадоагІача шера, — аьлар оратора, — керамзитоаи завод, шера 80 эзар квадратни метр мощность йола крупнопанельни цІеной хьалдергдола комбинат, механизеши металлоконструкцей, база, бетонни растворни кийчъя завод хьалде болъерга. ХІана йолаш йолча предприятешта реконструкци ергьа.

ГІишлош хьалъеча порядок оттаяра, кхоачамбоацараш дІадахара, тІайна декхараш кхоачашдара гІулакх вІаштІехьдаккхара дукха болх бе безерга, Толамий лара — гІишлошъерий хьинар, аьь. Ленински Юбилейни Сийлен грамоташи юбилейни медалаш яхара къовсам лоаттабар.

Дош ва КПСС Нажи-Юрта райкома хьалхарча секретара **В. А. Янгульбаева**. Тха района колхозаша, учреждениеша, организацеша, йоах оратора, — сийлен юбилейна доагІача бесса накъьадара дукха мероприятеш белгал а яь хІанз уж кхаре чакхьйоккхара беррига иц тІабахийтаб.

Іалама хьалаш ю дииналде а хоа ца даш цхьалхьех чуйиаш колхозаша гурахь дийна ялд. Планаш доагІача совгІа оаехиа дукхагІа пачхьалкхенга ялт дехкхи сиха. Дика хьийкьа тхьамка, гидуаргаш, поврий сорго. иштта кхийола культураш. ХІана цуийна тхьамка чу-кхол ба тха тхьамка хьедероеш. Хьалхара итоташ хьахокх юбилейна декхарех уж сийлехи лоарлабеш хилар. Цхьаьна йолча колхозашеи бригадашеи хІара гектара тІара 12—15 центнер тхьамка дара чуэц, хІаьта хьалха латта тхьамка лелаерие 25—30 центнерага дІакхоэ. Ловйча хана гектараш чуийна а дьайе, хІана уж пачхьалкхенга дохха доладенад тха. Хоха лакха хьукьом кхебаьб къахьегамхоша. ХІара гектара тІара 120—150 центнерга кІезигагІа боашаш чуэца лерхІ бахха из.

Дика толамаш даькъад дийнахьа бусе хІара бежана 600—700 граммага кхачацлия дуах тІакхетийта дьйиа декхараш тІайнйцача хьайбаш лелалераша а. Яхье бынинаршта хьалха латт коммунисташ А. Шерипова цІерагІча колхозера Ж. Геримсултанов. Орджоникидзе цІерагІча колхозера И. Саиуев. Х. Нурадилова цІерагІча колхозера З. Ахмадова. Юкъера дийнахьа бусе хІара бежана 850—900 грамм дуах гІакхетийт цар. Хьайбай продукташ волхара шера декхарашт 15 октябре кхоачашдергда саха.

ХІанз тхона хьалхашка латтача декхарех керттердар общественни хьайбаша кхоачам болаш докхьар кийчъяр да. Эшаза кагІоаша долкъара запас кийчъяра, пайда мизза бися торовеш гучайоах колхозлоша, хІаьта йолча торовеш бизза пайда эц хьича ярешшка, вакъбалта висте гІолла буй хьокх. Іалашдаь доакъар хьайбай фермашта хьагІаоа. Доахан дааза долаш Іа доакхаргдола хьалш ІалашдергІа.

В. И. Ленина юбилея кийчо еш района партийни организаце цІенхаштта терко ю юрта культура лакхъяра. Чаккхасалаш латт Джугурты, Аллерой, Датах яхача юртанка клубаш хьалъяра балхаш. Колхозий чотах Замай-Юрта, Галайшы, Мескеты. Балансе яхача юрташа берий бешамаш-келеш хьалъяьй. Къахьегамхошта юкъера организаторски политически массовни болх чІоагІбарах, сийлен юбилей доагІача бесса кийчо яра кражеа социалистически яхь кулгалдара бола тоабарах карагІдьина толамаш да уж; шиъ къамаьл чакхдоахкх оратора.

Дош ду Шаьла района XX партсъезда цІерагІча колхоза председатела **А.-Х. А.-Б. Вахидова**. Тха юртбоахама артала чуиш — йоах оратор, — юбилея сийна тІайина социалистически декхараш кхоачашдеш тхьовола толамаш доккхаш. Ію тама хьалан дика цимадоэшиме а. ХІара гектара тІара 18,5 центнер ва бола ялт чуэцнад, районе массанел хьалхагІа чакхдаккхо саха ялт чуэцара балхаш. Из бахьан долаш КПСС райкомен райисполкомен каьара-кара тала цІе байрахт эзар тхона.

Ах хоза а хетаж хоам бу пленумага пачхьалкхенга ялт дохкара план 200 процент, шура — 160 процент, дуах — 100 процент оахош кхоачашъюа хилаеш.

ХІанз малучара хьажкІаш, гидуаргаш, шекера свекла, тхьамка чуэцаш да тха. Керттерча оарцаеш тха шера план дит шера кхоачашъе лерхІ оаха.

Хьайбаш дийза долаш ІинтаргІахара а йоакхо ю оаха. Кхоачамхилаш Іалалташ, гІожен мошен доакъар. Хьайбай помещенеш ерригаш ремонт яь йиной.

Гурахь доза ялта хаиаш дила толаделар дата а кхоабаш тІадоагІоаа шера ялта хьацакьама лаоз йола хьежа тхо. Гурахь ялт дІаде лаьрхІа кхаш ахха. кхьалаьва, хІанз шига цхьалагІа классе фу дІадуш латт. Агротехника бокъо дизза теркаььен, хьалха дика преимуществениш тонкача дІадуш латт гурахь ьуы ялт.

Укх тІехьарча кхаь-дит шера колхора экономика тоэлад чІоагІьенна. Цу гІуйкхо торо хилийтаб колхозхой культурно-бытови хьашаш тоапе. Хьайбаш делалеравшта лаьрхІа шиша кевотера чуйола ялх тІа, ресеы, медпункт хьалъйой, ХІанз хьалъеш латт бопии парикмахерскии.

Юбилейни яхье котбьакхарашта Юбилейни Сийлен грамоташ Юбилейни медалаш ле аьнна КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, ВЦСПС баьиа солимо деташ гІодаьтача тха колхозхоша кхы а чІоагІагІа айденнача хьинарца сийлен юбилейна пакъабалара яхь поаржамай. 1969 юртбоахама шу толамца чакхдаккхара низа хьинари кхоадергдаш оаха.

Сунженски райисполкома председатела нов. **Плиева С. Х.** промышленноста юртбоахамен къахьегамхоша ленински вахта дІахьдарах, юбилейни социалистически декхараш кхоачашдара цар лоаттабеча къовсамах дьаша дийцар. Планаш совгІа мехкадьттеи гази иккха гІерт «Сунжанефть» мехкадьтта урамаене болхлой. Укх шера халача хьаламка хьалха латтача бригадайн боахамийн ялт кледераш чуденаш алата хургвъ во хинабеш, хІаьта бІарчча хьайбача (хьажкІаш ца лоархІаш) пачхьалкхенга ялт доххара чланах лоархІалый район.

Укх тІехьарча хана юртешн стенашаш тоаярен хьахарен балхаш синхенная. Ярославский масал хьал а лоаьаш ленински субботникаш даьд сунженцаша, цига даьха лаьпал залаш бахьча ваха. БІаь эзар совгІа гаьмаш кІоаргаш дІатІаІ. Керда тахьнаш декхад районе. Цхьабакьда, белгалдир дІахо оратора, культурно-бытови объекташ хьалъяра балхаш массаньахьа лехаш дика. Гетара лоха а культура кІенош, берий учреждениеш хьалъяра балхий телаш.

— ХІанз а дІадолалеиалеи пачч культура Ціа хьалъяра балхаш Нестеровка яхача станицея Алхастея. Бежалде доагІа 1964 шера Серноводске хьалде полаль культура Ціа хІанз а эксплуатаце дІа ца деналга. Цу юрта база шах къаьстте кагирхой, чІоагІа хьенпаш ба шоай клуб хьалдарга.

ТІайна социалистически декхараш кхоачашдара довттабеча къовсаме лакха халониш эша езаргья юртбоахама къахьегамхой а. Белгалдаь декхараш кхоачашдара инициативен хьинари гойтача моттигашка дика дол гІулакхии. Халахете а хьайбаш ерзадериш кхакхара болхлойн фоадаш йола торовеш гучахарая овес пайда эзарен массайолча колхозашкаи яш йоакхо.

Моттигерча гІишлои материалех пайда эзарах, районе шортта бола ахха сом чакхбоахкчербола цек Галашка хьалъяар дош айдир нов. Плиева.

Трибуна тІа Нохч-ГІалгІайчен писателий Союза правлене председатель **Р. С. Ахматова**. Коммунистически партии Советски пачхьалкхеча хьакхелла В. И. Ленина чІоагІа веза-ши цун сийлаша сайлеи юбилейна кийчо еш ба вай республика писателаш, аьлар цо. Вай литераторий творческа уйла ленински темана, дІадахача турала гІулакхашта, прозерча таханарча, хургболча вахаре хетаь произведенеш хьакхолара тІаерзаь ц. Кепатеха арайнача дукхача книжкаш дешараша чІоагІа могаьрча произведенешта юкъе да Х. Ошаева, М. Мамакаева, И. Базоркина, А. Бокова, Д. Яндиева, Х. Осмиева, С. Чахкиева, кхыбарий книжкаш.

Поэтически дакъа а хяина нохчгІалгІай ленинианана юкъегІоргда «Ленинах дола дош» аьнна кастта арадаргдола стихай сборник. Цу тІа хургьа Ильичах, партех, вай заманхой тІемен къахьегамен турпален гІулакхах изьхча стихаш дикагІараш.

БоккхагІа болча писателашна цхьана хьинаре къаьлег талант йолаш кагирхоша а. Дукхаде аиджаш дешараша чІоагІа вевзиай Ш. Арсанукаева, Х. Саракаева, Г. Гагиева, А. Сулейманова, Х. Сатуева, А. Дадаева произведенеш. Республика литераторий вахаре дика событи а хила дІаоттаргья къонача прозаикий поэтийн предъюбилейни совещани.

Юбилей гаргакхоачаш латтача денонша Нохч-ГІалгІайчен писателаш промышленноста юрта боахамен къахьегамхоша вІашагІьеттлау, царна литература искусствай хьакъехьа йолча вай парте политикаь, кердача книжкаех, шоай творчески планах лаьца дувц. Юбилейна кетадаз даз республика районашка чакхдаьа литература искусстваи месячник. Бокхача толамца чакхдаьлар Нохч-ГІалгІайчен литература искусстваи дени Дагестане, Къалбарда-Балкъарой, Черчий-Балкъарой-че.

«Советий Мехка литератор хилар, йоахар КПСС ЦК IV Ерригсоюзни писателий съездага дахьийтача моарпал тІа, — шой дешаца сага тхьамаш далар, цун говзаш лакха хІашн хьалхьадор, пунна дега гІоазен эстетически сацІама балар да». Сийлен Ленински юбилейна кийчо еш КПСС Центральни Комитета яьа цу указанех бу шоай творчески болх вай поэташеи писателашен.

Республика Госплана председатела **Е. В. Брыксина** дукхагІа долча дахьхье планированен экономически стимулированен кердача системагІа болх баьча промышленни предприятей экономически хьокхамашта ямадин барг. Хьалхара толамаш даьхад цу хьакъеа. Цхьабакъда, белгалдир оратора, юкъерча дикана хьокхамашта гІехьалла къаьст-къаьста йолча предприятей, министерствай, балха нийслуш дола цІенхаштара кхоачамбоацараш хьулалу.

Шу чакхаьлача дІадаха ха хилаз теркал а деш, вийелу кхоачамбоацараш дукхагІа душа хьожаргда, цу процессашта механизаци яра гІулакх а.

Цул тІехьагІа, дІахо йоадача хаиабахача пакъа бытови хьашташ дикагІа кхоачашдар, итара аьлари юртарча моттигашка, дешош тІа сецар нов. Брыксин. ХІара совхозен колхозен быта цІеноші комплексни приемни пункташ, йоккхача нах бахача пункташа — комбинаташ мастерскени хьаелла еза. Уж декхараш кхоачашдара дІакхалехьа карагІдьяц дукха дац. Иштта, масала, Урус-Мартана районе 12 дукха нах бахача йоккхача пункташка пхе юрта мара иц бытови хьашташ кхоачашдара пункташ.

Вай республике, — аьлар оратора, — бахача наха лаьрхІа кІезига товараш арахец. Предприятей кулгалхоша кІезига йоакхо ю наха дукхагІа хоатташ йола изделеш арахецара. Бахача наха дукхагІа хоатташ дола товараш йоадам боашаш арахец «Грознефтехимзаводы» объединене, «Красный молот» завода, иштта кхыча предприятей коллективаша.

Трибуна тІа — Назсарен района юртбоахама производствени управлене начальник нов. **Льянов У. М.**

Ваьча юбилейна кийчо еш, йоах цо, из сийлен дата хахьа боахами культурен дегайоалеча карда толамаш дахара белгалбе гІерт тха района къахьегамхой. КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо ВЦСПС яхье котбаьккхараш белгалбахара Ленински Юбилейни Сийлен грамотех Юбилейни медали лургиахарах баьча социмо дог уравоттаддыр цар.

ХІанз шеррача фронтах дьаржал районе доакъар Іалашдарв, хоартолаш, гидуаргаш, хьажкІаш чуэцара балхаш, аьпь оахаш, гурахь дуьне ялта лаьрхІа лаьтта кийчлеш ба, къахьегамхой берригаш гІалбаха бараййона кхаш делалераша дика хьуакъавай юртбоахама культура. Іалама хьалаш дика хинналолоаше а, агротехника боарам лакхбарах, хІара гектара культура хьувкъам иштта кхиаьб: кІа, план 16,8 центнер йолча фактически — 18,6 центнер, букъ плап 17 центнер, фактически — 18,1 центнер, 1957 шера деза чах бІерчча иштта ялт чуделадаш оаха.

Кхы а дикагІа да совхозий къаьстъастача бригадашеи звенойши дахьа толамаш. Иштта «Экажевский», совхоза Экажевски отделене 1940 гектар йолча майда хІара гектара тІара 21 центнер, «Октябрь 40 шу» совхоза хьалхарча отделене 944 гектар йолча майда хІара гектара тІара 20,1 центнер, «Назрановский» совхоза Назсар-Кертерча отделене 500 гектар йолча майда хІара гектара тІара 20 центнер ялт чуйнад.

Хьалха латтарий хьокхамаша хьагойт ялт хьукъадале тоаеааш тха халар. ТІехьабусараш хьалха латтаргй боарамга кхачийтар мара кхы хІама эшаш. ХІара гектара тІа 30,а кхы дукхагІа я центнер ялта кхьедоа хьуакъам кхебар—районе реальни цифра я.

Тахан, «Пшевский» совхозазара дІайиккхача гІоне, района ерригача совхоза толамца кхоачашъяьй ялт доккхара планаш. Пачхьалкхенга ялт доккхара план 1100 тонн тІехкхоачашъе торо хургья дІайийна хьажкІаш ялта лаьрхІа чуйне. Дика хьийкъад укх шера хьажкІаш. Иштта «Октябрь 40 шу» совхоза Ю. Гелисханов, А. Кодзоев, Б. Беков керте латтача звенош хІара гектара тІара 40 центнерах кІезигагІа йоцаш чуя лерхІ хьажкІаш, Гектара тІара 35 центнерах кІезигагІа йоацаш хьажкІа чуя лерхІ «Назрановский» совхозе Б. Гадиев, Х. Хаутуров, О. Мальсагов керте латтача звенош а.

Дика къахьийгад района хоартолахьераш а. «Экажевский» совхоза дукхагІа йолча звенош кхеь хоартол юбилея сийна тІайина йийна социалистически декхараш тІа белгалъйнья дукха дукхагІа а. Хоартлаш дика хьуйкъав хьокхбаь «Назрановский». «Октябрь 40 шу» совхозий звенош а. Дог гІоадоккхаш дика хьийкъад гидуаргаш.

Иштта, — йоах оратора, — районе кхаи делалераш дог тийша ба районни производства дерригача тайпа планашта юбилея сийна тІайна социалистически декхараш шоаш дика кхоачашдергхьарах. Цу гІулакха эша ерригча торонаш йолаш я.

Трибуна тІа ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкома хьалхара секретара **П. Н. Громов**. В. И. Ленин ваь 100 шу дизара кийчо еча республика кагирхоша лоаца долча дакъа формаш дукхача тайпар я, — йоах оратора. Цхьабакъда, царех цаІ хІара зІамигача сатай йойен уйланца хьинара дьахьоккхаш я — из я ВЛКСМ ЦК VI пленума решенех чакхйоакххаш йола Ерригсоюзни Ленински зачет.

Итташ эзараш болча кагийча нахел мехкарашец — Ленински зачета доккхашоша баьча юбилейна доагІача бесса кийчо ярия хІаране колдам болаш доле социалистически декхараш белгалдьа. Производства экономически эффективность лакхъяра, пятилетка заданеш хапал хьалха кхоачашъяра, кагийнахя мехкари общественни балха юкъелоара, ленински теоретически практически тІехьале Іомадара кагирхой теркам тІабахийтара къовсам дІабоалабоаб цар.

ДукхагІа йолча партийни комсомольски комитеташа бокха лоархІам беш дІадоладир Ленински зачет вІаштІехьаккхара гІулакх. Іалашдате бокха организаторски кхетамен болх чакхбоах кагирхошта юкъе Сунженски района комсомольски организаце, Назрановски района Ленина цІерагІча колхозе, Грозненски нефтемаслозаводе, Новогрозненски мехкадьтта чакхдоахача заводе, швейно-производствени объединене.

Юбилейна еча кийчоно кагирхой творчески инициатива совайаьккхай, социалистически яхь керда формаш дика починиш хьаьхиний. Иштта, эзараш къонача химикаша, мехкадьттахоша, гІишлошъераша, совхозийн колхозийн къахьегамхоша химкомбината аппаратчика А. Буваненко почінах «Ленински накъьегама яхта ударник» яха цІи яккхара къовсам лоаттабу дукхабараша, «Красный молот» завода токара Г. Безсонко инициатива хьал е лоалаш, 1970 шера 22 апреле шоай производствени заданеш кхоачашде гІерт уж.

Грозненски нефтемаслозавода, Новогрозненски мехкадьтта чакхдоахача завода комсомольски организацей кагирхошта юкъе В. И. Ленина мавзолея юхе эзай курсаш дахка Москве бала бокъо иккхара шерра социалистически яхь яьржай.

Цхьабакъда, хІанз а дукха е гІагирхошта идейно-политически кхетам лучча кертера достам луш йолча Ленински зачета лоархІаман цу къакъехьара цун йола кхета ца бь комсомольски партийни комитетий. Цхьаьца йолча моттигашка формализм кхьехьтт. Масала, «Октябрьнефть» НПУ, № 4 йолча наьна еш заводе, 3 йолча ТЭЦ Ленински зачет чакхьяьккхара хетаьь комсомольски собранеш ярах кхоачам баьб. ХІаьта кагирхоша тІайна социалистически декхараш кхоачашдара гІулакха тІахьожам лоаттабац. В. И. Ленина балхаш Іомадара кагирхошта цикъостал дац.

Яхь вІашагІйолача нийделча кхоачамбоацараш дІадаккхара В. И. Ленина 100 шу дизара доагІача бесса кийчо яра кагирхой оарцагІбахара комсомольски организацеша дерра дергхиларах пленума дош делар нов. Громова.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ГЕНЕРАЛЬНИ АССАМБЛЕЕ

НЬЮ-ЙОРК, 18 сентябрь. (ТАСС). ВIашагIкхийттача Къамий Ассамблея баххa юкъе дакъа лоацаш я ООН членаш йолa 126 пачхьалкхе, цар дувцаргда хьалхе я повесткана юкъе дахийта 104 дош.

КъайлагIа кхаж тоссаш дукха я дукхагIчар голосаш душ Генеральни Ассамблея 24 сессе председателалла хержар Лчбере Пачхьалкхен секретара заместитель госпожа А. Брукс.

Ше къамаьл деш А. Брукса дийцар ВIашагIкхийттача Къамий Организаци машарен халкъашта юкъе вIашагIийлачхаш хиларен инструмент йолаш чIоагIъяра тIехьа. ООН, аьлар цо, адамашта хьалхашка доккха декхараш тIадатташ я, ерригача делегацей декхар да халкъий хьашташа маяхара, машарен прогрессан духьа гIулакхаш леладар.

Организацийни дешаршта хетаяь ООН Генеральни Ассамблея керттерча комитетий заседанеш хилар.

ФРАНЦУЗСКИ ПАРЛАМЕНТА ЧРЕЗВЫЧАЙНИ СЕССИ

ПАРИЖ, 18 сентябрь, ТАСС корр. А. Красикова хьахойт:

Селхан бус Къаман собрание правительствах тешара дешах йола голосовани хилар. Тешаш енна голос 369 хилар, духьал — 85, голосовани ечa йоха аьлар 8 депутат, дакъа ца лоацар IкIра 15 депутат. Цу тайпара, тешара вотума дош цкий инициативах оттадаьча правительства шейла дагалаьттар кхоачашдир.

Боккъалдар аьлча, хьача тайпара хила йиш я яар: Къаман собрание дукха я дукхагIа бола депутаташ правительствени партей лагерера ба.

Августовски девальвации махкилинге а сентабра хьалхарче деношка правительства дIайолаяь «цIенхаштатара экономи» яраш «потреблени кIезигьяран» тIаерзаяь керда курс могаийтаре из хулаш хьалхха парламента сафакхьа гулъяча чрезвычайни сессе эггара хьалхара хьддa йола результат хилар селханарча голосованех.

Къаман собрание правительства тешара-вотум аьккха яле а, правительствени лидераша шоаш деча мукIаралах, «кердача курса» толам балари ца балари юххера а французаша хьаллаца рах тийша ла. Забастовкай къовсама юкъе тIа-тIа керда къахьегамхой бахарах долча тIехьарча хоамаша Iаьлала башха тешам болийтац паха хьаллоацаргхиларах. Машиналькъахоштен доверапштен тIехьа забастовка йир «Эрзитер» яхача авиакомпанеи лаьтта гIулакх деча служба болхлоша, забастовка с кийлуш я бувзаме болалой, правительства политика чIоаттIа карчьеш духьал аьлар металлистийн хилахийн делеганеш а.

Мехкарча хала маярра йола уйлаш гойтача парижски фондовой биржа теркам тIабахийтаб дукхагIа йолча французски компаней акцей курс йожарца событеш дегIаахара. «Социальни конфликташ шеръялар кхерарца» дувзадена хеташ дуаш, из дикха къьга гойташ ялду тахан экономически гIозаркий орган долча «Нуво журналь» яхача газета.

«Къахьегамхой тешам бенна лаццое,— аьлар Къаман собрание трибунера министрашка къамаьл деш коммунистий парламентски группа председатела Роберт Баланжес. — оаха французаш тIаьлех шоай вахара боаран лорабара, доккхача капитала режим дIанккхара, вай мехка боккъонца йола демократи оттаира вIашагIкхетаре а оарцагIбоалара а».

ЧЕХОСЛОВАКЕ КОММУНИСТИЙ СОБРАНИ

ПРАГА, 18 сентябрь. (ТАСС). Партийни актива собранеш яул Чехословаце городий, районий, къаьстхьаьстача предприятий партийни организацешка. Мехка чухьара политически гIулакхаш дувцаш бочча коммунисташа хьакхайкду КПЧ-ен парте кулгалхой политика шоаш ма ярра хьаллоацаш хилар.

Трутноре хиннача актив районни собранес къамаьл дир Чешски Социалистически Республика чурча гIулакхий министра Й. Гресcера. Укх шера август бетта мехка дукхача городашка реакцие контрреволюционни выступленеш хийцъярах лайде ше дувцаш, цо хьакхайкадир. Чехословакерча контрреволюционни группай гIулакхашта доавал дельара кулгалдаь хилара тешал деш дола документаш министерстваге хилар. Коммунисташта хьалхашка латта эггара хьалхарча аргIанера декхараш да аьлар цо мехка вахара дерригача доккъонила парте кулгалдара лоархIам чIоагIбар, экономикана консолидаци яр, аьттехьарча оппортунистически элементашта духьала къовсам лоаттабар. КПЧ ЦК-ага яхийтача актива резолюце тIа трутновски коммунисташа дIаяздаьа Чехословаке Коммунистически парте политика шоаш ма ярра хьаллоацаш хилар.

Северочешски области къамача коммунистий собрани хилар городе Устьна-Лабе. Партена юкъе кризис хьара баьнаеи цу хьала кIалхардоврганча наькъехи дийцар КПЧ ЦК члена В. Новы, парте обкома хьалхарча секретара А. Крчена. КПЧ Центральни Комитетага яхийтача собрание резолюце тIа белгалдоаккх: «Оаха, вай коммунистически парти хьалхксеш латтеча коммунисташа, хьадех аьттехьарча оппортунистически тенденцешта духьала парте лерагIен ховдамболлаши къовсам лоаттабелга, наьаген уж бале а е кхы бале а болча наьха партена, правительстана, боахаца органашта е общественни вахара юкъе хара хиннача постащкен ца я дьожаш». Юххера а собрание дакъа лаьцарча КПЧ ЦК-ана дош делар ЦК Хьалхара секретарь Г. Гусак керте волча парте хIанзарча кулгалхой политика шоаш ма ярра хьаллоацаш хиларах, хьакхайкадир, дерригаш визаш шоаш социалистически Чехословаки товвейтар духьа лоаттIабеча къовсама дIалургхиларах.

Къьнарча коммунистий собрани йолча хаина Северочешски области школайи профессиональни училищайи болхлой актива хилар Устьна-Лабе. Цига къамаьл дир КПЧ ЦК школий, Iилмий, искусство отделе заведующе.

КагIрхой ялх бIаь совгIча воспитателаша дийцар кIалхарча хьалашка берашцеи кагирхошцеи бе бевзна болха сагоагIа дола дешаш, цига тIайийцача резолюце тIа йоах: «Оаха бизов кхетабу вай школай цхьаболча дешархоша даь гIалаташи цар уйлашка десса харцахьардараши тарма ду сихагIа нийсдара хьалхара ткоей бехктохам. Вай дешархой хьекъалаш бихьаи долаш хьадда политически къовсам лоаттабе кийча да тхо».

«Татра - Копшивнице» яхача заводa партийни активe дакъа лаьцараша КПЧ ЦК-ана дош лу мехкарча хьала консолидаци яра, общественни пачхьалкхсевени КПЧ-ен кулгалдара лоархIам чIоагIбара, социалистически содружества мехкашкара а эггара хьалха Советски Союзацара я интернациональни бувзамаш IаIхо дегIаххулара тIеерзаяь парте политика шоаш ма ярра хьаллоацаш хиларах.

ДОККХА ХIАМА ГАЬННАРА БIАРГАГУ

Инарала Лембит Пэрна командованегIа хиннa Эстонски къаман корпус юкъе а йолаш болча Советски Союза Маршала Леонид Говорова командованегIа хиннача Ленинградски фронта бIуво 25 шу хьалхагIа, 1944 шера 22 сентябре Балтийски флотаца бувзам а лоаттабеш мукъаьккхар Эстонски ССР столица — къьнарда Таллин. Цу дийнахь сарраха Москва тIа йийкар Таллин мукъаьаккхарий сийна тоха 24 артиллерийски залп.

АПН корреспондента Вольдемар Томбус Эстонски ССР Министрий Совета председатела заместителагараф Эстонски корпуса 354-ча стрелковии полка парторг хиннача АРНОЛЬДУ ГРЕНУГАРА дийхар тхьаь ахкь шу хьалхагIа хиннача событехa тIом чаххбаьнчул тIехьагIа республика столица юхаметтвоттарахи дувцар.

* * *

Сона дикка дагайоагIа 22-ча сентябреча, тхона, Эстонски стрелкови корпуса тIемахошта, къаьста долаш балийе дIаьла кхошу даьккхачул тIехьагIа юха а Ласнамяэ яхача лакхача доама босара дIахьажача йоззаш йола хьамсара Таллин бIаргаейна Iуйре. ГIирсаш доагаш гIетта кIур латтаб города тIа...

Из дог тохадолийташ йола минута хьатIаоттале цхьа да хьалхагIа Таллинера тоъал гаьна латтар тха полк. Кастта цига кхоачаргда вай яхаш массане дувцаш хиннадале а, селлара сиха из хургдолга хоаш нагахь сагвацар.

Сахьатеш ха юкъе йолалехьа вIашагIъеллар 354 стрелкови полк. Совески Эстони бахьан долаш» яхача танкови полка, ше лелача артиллере полка подразделенеш а корпуса кхийола подразделенеш а юкъеяха дIахьалхха отряд. Цу хиннa инарала Пэрна декхар оттадир — тIехьашка боалача фашисташка предприятеши коммуникацеши лелхийта, оборудовани дIаяхьа йиш ца хилийтар духьа Таллине чуьлелха аьнна. Хала декхар дар из: моастагIчун тылашка гIолла цхьан бийсанна 140 километр гаргга ник бар.

Тха полка командир Василий Вырк керте эттача десанта, тIом беш фронта линех чикх а яьна, юрташта юкъерча наькъашка гIолла гуйсан баьдеча бийсанна Таллингахьа бухь баллар. ТIаьш доацача гIолла хик дехьадуэла дийзар, хIана аьлча тIаьш дохадьдар. Иштта бIаьха цикъ а бaь сел сиха тхо шоай тыле кхоачарг из дай аьнна дага ца хиннача фашисташа тхо шоайчарех лаьрхIар. Кхыметтел укх тайпара цхьа тамашийна хIама а дагадоагIа сона: наькъаш вIашагIкхеттача лаьттача регулировщика лоацагIа бола никъ хьайхар тхона.

ХьатIаэттар 22 сентябра Iуйре. ТIом латтар улицашка, гаване. УргIъяхар Тэмпеа — «Длинном Германе» яхача правительствени Двореца эггара лакхагIа йолча башне тIа лейтенанта Йоханнес Лумисте егIа нотала вIе байрах.

Шоаш лийрхIа зуламаш ле хензар гитлеровий. Таллинерча дукхача предприятешка болхлоша, шоай боккха сакхетами турпалалл хьа я хьоккаш, гезаца кийчъяь ха ду отрядаш вIашагIа а ехха моастагIчунга йиш ца лийтавзар оборудования дIаяхьа е эккхийта. Иштта кIалхарьаьккхар дукха ха кхаедсьа юха шиа тоъ тела йолаена электростанция. Маьршачъ новкъа доалаш латтар города вахар.

Советски Эскара мугIарашта юкъе э болаш латташ хиччa эстонски гIемахой боабяь дIабаьчча дукха ха а я яхаш Iехар фашистски пропаганда. Цхьабакъда, тхо кхыметтел доагIарга аьнна хийттачул а хьалхагIа гучадьлар. — баьшара гимнастеркаш юхаш, орденаши медалаши ухкаш бола эстонски кагий нех. ХIаьта оккупацех кIалхарбаьнна, гIалбаха таллинцаш столица майдашкеи улицашкеи вахьаухар тхона.

Тхьаь пхиь шу дIадаьнnaд 1944 шера турахьа дена. Из геттара кIезига ха я Таллина къьнача историега нийсйича. Цхьабакъда, геттара йIаьха а я из! 25 шера боккъонна хIаназлия хьальаь аьннар шн город я. ТIемо таллиннашта юхейтар ерриттa а цхьа миллион квадратни метр чуIе моттиг мера ялар. ХIанз тха я кха миллион соагIа. Юхе йиза тIема лераш дIаьлаьна дукха ха я. Шоай город юхаметтаоттаеча боккъоца йола турпалал хьахьеккар таллинцаша. 14 миллион гаргтача сахьата мах бояаш къа а хьийга. Гаргагта юкъера сехха хьалаьттае «Эстония» яха академически театр — къаман культура дегахаале.

Тахьхара Таллин — йоккха промышленни город. Ерригача союзан республикашка, дуъея иттал мехкашка йоза цуъ заводийн-фабрикийн продукце: электродвигателаши, экскаватораши, нийсагIа йола приборашн а радиолаш а, пиванашш, мебели, кIалаш а барзкъаш а, выпрямителаши кабели, каькат а целлюлоза а, техникани сувениращ...

Тахьхара Таллин — Iилман город. 1946 шера йолаена Эстонски ССР Iилмай Академе хьалхенай Iилмахой башха - дика кадраш. Пиъ институте — политехнически, педагогически, художественни, хIаьта яшта консерваторе дешагIа шийтта эзар соагIа студент. Пачхьалкхен пхиь театри филармони, 9 музей, 12 кинотеатр, телерадиоцентраш. Дунен гIа эггара дукхагIа книжкаш дешиза йола республика я аьнна цIи ю Эстоне. Аххха дIадахача пхьаь шера Таллинe арахийнад ерраге тираж 10,7 миллион соагIа экземпляр а болаш доаза 1692 книжкен брошюрен. Тхашига эггара дукхагIа ух нах театре. ДIалахача аькки эстонски халкъо белгалдаьккхар башха-дикача традице — налей цIеийний бIаь шу доза юбилей. Таллинерча къьстхача эстрадие сийлаха-йоккхача аркаш кIал гулду дунен тIарча цхьанна а кхыча городе шоашта эгара ярш кхы сургйоацаш йола хорош.

Таллин — йоккха транспортни узел. КIоарга хий долаш, йолча торгови порто хьатIайийду дукхача мехкий байракхаш тIагIа кемаш. Чкъаьрий портера гаьнаха сехане ух промыслови кемаши рефрижератораши.

Тахьхара Таллин — бакъьаь тIайиса спортивни город. Поуль Кереса, Тоомас Лейуса, Антс Антсепа, Прийт Томсона, Тыну Лепника, Яан Тальтса цIерааш йиза даш ю. Легкоатлетически матчаша, баскетбольни волейбольни баталеша, мотогонкашеи теннисистий турниращеи массаза а гулбу Iалаьмате дукха спорт йаараши йоазараши.

Шийна наьсса кхы цхьаьккха хургдоаначи къьнарча города Iиндарга Iана новкъарле ца еш хьалинай дукххаза вIаштIархьача цIенхой керда районаш — Мустамяэ, Ласнамяэ, Пельгуранд, хьалъоттай эггара хьалхара дакъа эллаеш. ТIеризаш ду краназ моттиг хушаргйоацаш чIоагтIа дIачIоагIъенной 22-эза вIаштIарьаь «Интуриста» гостиницеи проектни институтий комплексеи хьальеш латтача города йистойна центрен понорама чу.

Юхаеница гитлеровцаш эстонски столицера араккосача дийнахь цена кIадахача 25 шера таллиннашта кьарагIдьнна хIамаш Советски Союза кхьча халкъаца нежаращка юккъостал даьдесларе хила йеш йолаш дахар. 16,2 миллиарда сома е хIара вахача сага йаьрхIача 15 эзар сома маьха Iаьламате доккха зе дир Эстонски ССР кальа боахама тIемой хаь шера фашисташа даьча доаллоц. Доханаь и доагаьь а дIадаьхадар ахaна совгIа чуIе цIенош. Эстонера «дIаьккхвар» 165 эзар тонна ялата, дIайигадр хьо эзар гаргга тракторни автомобилаш. ХIаьта сенца бустаргба хьы юхабоагIаргбоацаш дIабаьна эзараш а эзараш а нах, тIемо даькъаза даьха адамаш.

Эстонена эггара йоккхагIа новкъостал даьа Россе, эггара хьалха тха къьнарчен дикачен лоаляхочо — ше а 900 дийнахьа блокада юкъеерзаяь лаьттача ингустрияшни Ленинградо. Шоашта бола аьттон дукха доацаш, шоай багара а дакха даь новкъостал тхона оIаккха а дIалургдац...

Таллина вежарий хилар доккхо дехьа — фински город Котка венгерски город Сольнок. Иштта тIема ветераш а столица мукъайоаккхача дакъа лоацаш а хиннa горисполкома председатель Йоханнес Уидуск керте латта Таллина делегаци хIанз Итале. Венеце я. Из жоп дадара хьасапе йиза нийит я — наьхи Венеци делегаци енаир Таллине. юбилейн каьей цIей дездеча хьоашалгIа ена хилар. Венеци—Таллинца вошал теха кхоалагIа город.

Даим гучаьха юкъе деладу гIулакхаш, бувзамаш шоаша а оагIонна пайда яуш, дерригача халкъан тIарча дикача наха юкъе деза лоархIаш доле доггаIал чIоагIдеш да. Укх шера турахьа тха къаман искусства корта эстонски культура Декада оттадергдолча Чехословаки Социалистически Республике гIоргба.

ТIехьашкахьа юха хьежача тхона бIаргагу: хьабена хала, цхьабакъда, сийлахь никъ. Ираза аьхар хьалхара кхы а йоккхагIа плаващ я хIахо тхога хьежаш латташ.

Цудухьа тха безам ба тхоашта гIехь массаза а маьрша сигале бIаргаго, маьрша хьашлий тIайибе.

(АПН).

ОКТЯБРА БЕТТА ЧОТАХ КЪАХЬЕГ

Оаха гIулакх ду Назрановски хьун боахам 1964 шера вIашагIбеллаб. Кхоъ лесничество чуйоагI цунна. Тха коллективa декхар хьунаш лорадар, керда гаьнаш дIайогIар да. ХIаьта оаха из кхоачаш а ду. Дукха маьлера гаьнаш дIайогI оаха. 1964 шера дейз Назрана МалгIабикея 400 гектар соагIа боча бIараши кхаьцка мух сепабара 100 гектара тIа гаьнаш дIаегIай тха боахама болхлоша. ХIара шера 5 эзар кубически метр соагIа хоз кийчду оаха. ТIакха из Назрана предприятешта дIадикъ. Цуд соагIа халкъа боахаме эша продукци арахец. Шоай цIейна пакъабоагIаш-къаьстта дахха толамаш баьхад Назрановски хьунбоахама болхлоша. 9 бетта задане 16 сентябре кхоачаш а я хIанз октябрь бетта чотах къахьегаш ба уж. Дикa боля бефия белгалбаьннаб объездчик Евлоев Аюп, шофер Дзауров Амерхан, Карабулакски лесничестве Кукиший Якоп керте латта хьу тепай бригада. кхиьараш.

Назрановски хьун боахаме дукха тайп-тайпара эрий хьалтIаьнна сомий гаьнаш я. Цар дукха пайда лу пачхаьалкхенна. Цу сомех сок йоаккхаш Назране, МалгIабике. «Экажевский» совхозе цехаш я. ТIакха из дож организацешка йоак. Ала деза, хIанз а тIехь кхоачамбоалаш пайда эщац хьуна сомех. дукха эзхьа бов из. Тхоай ерригa торонаш оарцагIъяьха из тоаберга оаха.

Iарихерча хьунашка дукха тайп-тайпара акха ожкарой да: акха газа, тур, рысь, фазан, моашаш. Назрановски хьун боахаме эггара хозагIйола моттиг я из. Цунна чуйоагIа 20064 гектар хьу. Дукха ха йоацаш 5 эзар соагIа къона гаьнаш дIаегIай оаха Iарихе. Оахана пайдана доацача лаьтта йогI оаха уж. Де дезараш кIанз а дукха ла: босешка, ньыкъа оагIошка, кхьчахьа дукха тайп-тайпара гаьнаш дIайогIа ела. Тха коллектива шей декхарех сийлецца доврхIаергхиларах дог тийша за со.

М. ХУТИЕВ,
Назрановски хьун боахама [illegible]

Сурта тIа: объездчик Евлоев Аюп.

М. Плиева сурт.

Сомий гаьнаш кхею питомник

«РСФСР» Iалам лорадара» закон мишта кхоачашду хьажа Грозненски механизированни лесхоза питомнике яха хилар тха рейдови бригада. Ерригача лесничествашка дIайогIа хьунен сомин гаьнаш кхеяра Джалкински лесничество йиллар итт шу хьалха. Юллача хана воркI гектар мара ца хиина из хIанз 25 гектарага дIакхоачаш шеръена. Ший хьун боахамо хьашташ Iалашдаь ца Iеш дукхача лоалахарча колхозашта, совхозашта дIайогIа гаьнаш кхею цо. Боча бIара, каштана, Iамий, кхорий, къоахкa гаьнаш кхею укхаза.

Дукха моттиг дIалоац питомнике дистта егIача боча бIара гаьнаша. ЛаьрххIача «школьни» участке ягIача ду бIарий гаьнашта моттагеча бIарий гаьнаша привившкаш ю. Цо сом боккхагIа а дикагIа а хулийт, из сихагIа кхача а кхачийт.

БIарий гаьнаша луча сомо дукха пайда бу пачхаьлкхенна. бакъда из гIулакх мишта хилан дарна нийса Iуйла да дича. БIараш массаза малх тIаьхкетарбоача дIадогIа деза, хIаьта уж кIачча хана цхьан гектара тIа 50-нен дуксагIа уж ца хилийта хьажа a деза. Царна юкъе юсача моттигашка кхыйола сомий гаьнаш дIайогIа мегаргья. ДIадогIана бIара дикалга хьажие хул из ду сом а.

Кхыча гаьнел дIайогIара дикагIа я укхаза кхею «гледичия», «акация» яха породаш. Цу гаьнаша гIум а уш дола дегъа лаьтташ дов. Цудухьа царех боккха пайда ийбу лоамин бесешкара, арашкара лаьтташ чIоагIдара. уж дIайогI пионерски лагерашка карта меттел гонахьа, хьунаш ебеча а пайда за царех.

Боккхача безамйа хьалкхею гаьнаш хьуна боахама Ленинградски академи чакхъяьккхача къона специалист Арчаков Макшарип керте латтача коллективо. ДукхагIча дахьа вайнахкалмах ба цига къахьегаш. Дукха тайп-тайпара беллаш кхоачашду цар: гаьнаш дIайогI, уж хьалкхею, из эшараш. къеснараш дIайоах, цийлхьо. Хьехьача гаьнех комсешта тархалаш, хьарча гIулакхашта эша кхыйола хIамаш ю. Шера бархI бутт шоаш дIаегIа гаьнаш хьалкхееш боаху питомника болхлоша, хIаьта юкейисача хана кхыча участкашка шоаш хьалкхееча «сорго» новрам ду. БIаьччача шера бе бола хилаpo болхлой дIаца бувлийташ, шоай кадраш вIашагIйоахка торо кхийтай укхаза. Масала, звеньевая Двлетукаева Рая ший звенощара болхлоша Халилова Забоени Исхажиева Эсетаеи укхаза бола бу 7 шу да. ХIанз йоахка тревал йола болхлой ба уж. Цудухьа массаза шоай заданеш кхоачашдеш къахьег цаьо.

Хьун майдашка сорго, бахчашка бьладарийн культураш кхеече, массаналла я кхоач дерригa гуш йолa Майшарип бIаргаш. Бераx санна боча тох цо гаьнах култ, шийна бола дукха безачов тара за Макшарип. Из шина кецаре тархургдоацар цун бола нийса вIашагIкхетаргахь а баьккхa, дика хьожанаш дaхa.

М. МАЦИЕВ,
Iалам лорадара республикански обществa райдови комиссе председатель.

«Динамо» стадиона тIа шин дийнахье ГЗР. (Дальше лорадара кийча хила) яхача комплексах хьалхара яхьаш хилар г. Грозне районашта юкъа. ХIара районера шийтта спортсмен вар.

Яхьаш дIайолайир 100 метр йолча дистанцегIа хьалхавари валария. Цига котало аьккхар А. Арбузова. Цув ха 12,1 секунда я. Граната эггара гаьнагIа (53 метри 40 сантиметри) кхоссар Ленински районерча В. Кравченкос. 800 метр йолча дистанцегIа хиннача яхьашка хьалхара моттиг аьккхар Заводской районерча В. Куликова (2 минутеи 16,8 секундеи).

ХIаьта эстафетне гIажилг эггара сихагIа ледайр Заводской района спортсменаша.

Пхе а видагIа хиннача яхьашка хьалхара моттиг аьккхар Старопромысловски районерча А. Арбузова. 4.79 очко аьккхар цо. Команди хьалхара моттиг аьккхар 3582 очко аьккхана Заводской района команда. Физкультурая спорта городской комитета карара-кара тела прем енна шу команданa.

СУРТА ТIА: 100 метр дистанцегIа хиннача яхьий финиш.

О. СМЕРКАЛОВА,
сурт.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллен Грозне моржаш я йолаш, юкъ-юкъе догIа а дейхаш, къилбеседа-малхбузехьара гIаьхьеча боарамe мух а хьеккаш ха хила тарлу Фегара температура республике гIолла 14—19, Грозне 16—18 градус йIовхал йолаш хурга. 21-ча сентябрера деш 24-ча сентябре кхаччалца хувцалуш моржаш а йолаш, хьалхарча юхьигер ха чакхйоалаши кIезиг-дукха догIа делхаргда, юкъе кхьачая хана цхьацайолча моттигашка лоах а доаллаш, лостамаш хувцаш, ларгIо, гIаьхьеча боараме мух а хьеккаш ха хила тарлу. Фегара температура байсашка 4—9, денашка 17—22 градус, юхьарча хана къуабехьарча районашка дийнахьа 12—17 градус йIовхал йолаш хургья.

Метеостанци.

ХЬАЛХАРЧАРЦА ХИЛА ЛЕРХI

Шоай цIейна деккача толамашца чакъайоагIа Грозненски механически хьун боахама коллектив. Из хьаьнох цо бахха тIа доахача толамашна. БархI бетта задани цаI-кх соагIа кхоачашъяьй хьун боахама болхлоша. Планах пачхьалкхена шера 25 эзар сом пайда бе социалистически декхар тIайийцалар коллективо, хIаьта цо из сийленца кхоачаш а ду. Дуккьал 8 бетта планал соагIа пачхьалкхена баь пайда 18,2 эзар сом да.

Фу ду хьун боахама болхлоша? Сенах боал тхона пайда? Таркалаш, карташ, белий, жIовний Iажараш, тайп-тайпара аьшкаш, кхыйола продукци арахец тха боахамо. Бахача наха а халкъа боахама а эша из продукци лакха дикал йолаш мара арахецац тха болхлоша. Цудухьа из маьхал а йоал. Масала, планах шера 2,5 эзар квадратни метр мара е ца езача 8 бетта плана 104 процент кхоачаш а еш 2,6 эзар квадратни метр карт яьй. Яьшкаш кийчъяра плана 107 процент, таркалаш арахецара 104 процент, дахча кийчдара 148 процент 8 бетта кхоачашъяьй. Лоацца аьлча, валови продукци арахецара 8 бетта задане 127 процент кхоачашъяьй тха коллективо.

Ала деза, тайп-тайпарча къамех латт тха коллектив. 260-нел соагIа саг ва тха хьун боахаме болх беш.

Шийн декхар ца доваш, шийн балха норма кхоачаш ца еш болхло вац тха. ХIаьта царна юкъе белгалбаха лов къаьстта хьоххаме къахьегараш. Уж ба ремонтно-механически мастерской слесарь Харцоев Вахид, наха чIоагIа ховтта продукци арахецача цеха херх дьекхачар бригадир Н. Эговников, тракторист Докуев Селим, Джалкински хьуна боахама лесничий Халимова Лейла. Петропавловски хьун боахама лесник Соколов Сергей, Джалкински хьун боахама болхло Довлетукаева Рукъет, кхыбараш. Цу болхлой лоагIаш сийду тха коллективе.

Гудермесски, Джалкински, Петропавловски, Горячеисточненски лесничестваш чуйоагIа Грозненски механизированни хьун боахама. Грознеча, чехка дегIаухача къонахе города Гудермеса гонахьа гаьнаш дIайогI тха болхлоша, царна доагIача тайпара довл а ду. ХIара шера 200 гектар гаьнаш дIайогI оаха. Тайп-тайпара я уж. ДукхагIа боча бIара гаьнаш я оаха бешамашка кхеерш. Цар дика пайду лу. БархI бетта 187 гектар тайп-тайпара гаьнаш дIаегIай оаха. Планах йоагIачул дукха дукхагIа я уж.

Керда, къона гаьнаш кхеяраe совгIа тхоай доалахьарчарна а гIулакх ду оаха. Листа яраш дийлараш дIа а йоахаш нийлахьо. Шера задани тIедихкоачеш а еш 10 эзар кубически метр хьу цIенъю тха боахама болхлоша.

Джалкински лесничестве къона гаьнаш кхееш базисни питомник я. Цо дукха хьуна боахамаш, колхозаш, совхозаш декоративни сомий гаьнашца Iалашъю. Цу питомнике кхею тополь, липа, каштан, тайп-тайпара къоахкаш, бIар, Iаж, кхор, хьач, кхы дукхха а.

ШоллагIча кварталa Ерригсоюзни социалистически яхье лакха хьокхамаш дахарах шоллагIа моттиги ахчан премий еннай тха коллективана. КхоалагIча кварталах а хьалха латтарий мугIарашка хила уйла я тха. Из дага а кхоабаш барт тайна къахьег тха коллективо.

М. ЧАХКИЕВ,
Грозненски механизированни хьун боахама директор.

Тахани кхоанеи хурIда

20 СЕНТЯБРЬ

В. И. Ленина цIерагIча культура Двореце: 11.00 — саг дбалареа мажре яхаран торжествении регистраци ю Ди. 19.00 — Уехьцlеши сайре. «Ленини музыкен» яхача темагIа Двореца вокальни студе концерт.

С. М. Кирова цIерагIча культурай салоIамен парке: 19.00 — Iан театре В. И. Ленина цIерагIча культура Двореца художественни самодеятельноста концерт. 18.00—музыкальни эстрада. Филармоне симфоническа оркестра концерт. 18.00 — Кинолекторий. «Мишта лоравала везе индивидуальни кхоачамашца» яха беседа. 12 оахьаг даьчча дена кролкаши оакхарийн лелаерий республикански общества выставка.

«Красный молот» завода культура цIагIа: 16.00 — Ленина музыкаш яха багагIа дувца журнал. «Аппоснаниа» яха кинофильм гойтаргда. 20.00—Вальсий сайре.

Химикий культура цIагIа: Дунен халкъашта юкъерча хьалах йола лекци «Харымбеe» яха кинофильм гойтаргда.

Н. К. Крупская цIерагIча культура Двореце: 19.00 — тематически кино гойтаргда — Гражданска оборона — дерригача халкъа гIулакх.

А. М. Горьке цIерагIча клубе: 17.00 — СССР-а дунен халкъашта юкъерча хьалах йола лекци. 18.00 — Документальни кинофильмаш.

Пролетбата цIерагIча культура цIагIа: 13.00 — «Абатаца вIашагIкхетар» яха бераштa йола тематически утренник. 18.00 — Советски республикий кинофестиваль — Эстонски ССР. «Таллинская мозаика» яха кинофильм гойтаргда.

В. И. Ленина цIерагIча майда тIа: 19.00 — МВД бохлой клуба художественни самодеятельноста коллектива концерт. 21.00 — Хроникально-документальни кинофильмаш.

21 СЕНТЯБРЬ

В. И. Ленина цIерагIча культура Двореце: 10.00 — «Светлячок» яха берий клуба занятеш, «Дагахьба легендагIа буцараш» яхача цикагIа йола утренник. 11.30 — «Фитиль» яхача двореца агитбригада отчет. 20.00 — «Декаш да гуйрен гIа» яха кагирхой бал. 13.00 — Агитбригадашка городской хьажар.

С. М. Кирова цIерагIча культурай салоIамен парке: 19.00 — Баьццара театр. Хьун болхлочун Дена хетаь тематически сайре. Химикий культура цIен художественни самодеятельноста коллектива концерт. 18.00 — Музыкальни эстрада. Гарнизона духовой оркестра концерт. 18.00 — Кинолекторий. «Мохк хIана ага» яхача темагIа йола лекци. Документальни кинофильмаш гойтаргда.

«Красный молот» завода культура цIагIа: 11.00 — Шенони унахцIеноми цIей. 18.00 — Къахьегам—хIаране сийлен гIулакх» яха бола бIее боча кагирхой сайре.

Химикий культура цIен 10.00 — «Iалам лораделга — хIара советски сага декхар» яхача темагIа Казбек» цIи йоле общества Черноречьера бешаман лелераш вIашагIкхетар. Документальни кинофильмаш гойтаргда.

Н. К. Крупская цIерагIча культура Двореце: 18.00 — «В. И. Ленина идейш котъюлаш я» яха лекци.

А. М. Горьке цIерагIча клубе: 12.00 — «Ленина наскетавшта тешаме да» яха бераштa йола утренник. В. И. Ленинах доla кинофильмаш гойтаргда.

Пролетбата цIерагIча культура цIагIа: 14.00 — В. И. Ленинах долча литература обзор. 18.30 — Документальни кинофильмаш. 20.00 — Кагирхой салоIа сайре.

КИМ-а цIерагIча клубе: «Ленина вай ва» яха бераштa йола кинолекторий. 18.00 — Художественни самодеятельноста отчетни концерт.

В. И. Ленина цIерагIча майда тIа: 19.00 — Просвещене болхлой республикански цIен художественни самодеятельноста коллектива концерт. 21.00 — Хроникально-документальни фильмаш.

САГ ВИЙНАЧОА ТОПАШ ТЕХАЙ

Гражданино Джапаралиев Джалаудина хулиганалла тIагIолла Наурски совхоза болхло Мишин Г. Ф. вийр.

1968 шера 28 ноябре Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча суде дийцар Джапаралиева даьча зуламах дола хоаш, хIаьта ве суд йир цуна.

Суда приговор кхоачашдаьа.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ, ГАЗЕТА ДЕШАРАШ!

ДIАДОЛАДЕННАД 1970 ШЕРА

„СЕРДАЛО"

ГАЗЕТА ЯЗЛУЛГА

Газета язлу бувзама ерригача отделенешка а промышленноста транспорта, гIишлошъеча предприятешкарча, дешара заведенешкарча, колхозашкарча, совхозашкарча, учрежденешкарча, общественни организацешкарча кевайозуа лоаржадеча «Союзпечатa» общественни уполномоченнешка а гIолла.

ГАЗЕТ ЯЗДАНТАРА МАХ:

1 шера — 3 сома 12 кепиги;

6 бетта — 1 сома 56 кепиги;

3 бетта — 78 кепиг;

Дим ма лелаш! 1970 шера «Сердало» газета хаянахьа язе

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-96; редакторе зам.—3-39-11; бехктохама секретара—3-34-38; партийна вахарен, культуран, промышленностен отделий—3-42-30; Юрта боахамен пискьмой отделий—3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект, 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05196. Заказ № 4030.